

Kungliga Operan AB
(Org.nr. 556190-3294)

Årsredovisning 2011

VD HAR ORDET

När Kungliga Operan (Operan) gick in i spelåret 2011 var det med ambitionen och målet att verka för fortsatt konstnärlig utveckling, nå fler besökare och fortsatt balans i ekonomin. Alla tre målen har kunnat uppfyllas och vi har därmed tagit ett steg framåt till att såväl nationellt som internationellt, vara en scen att räkna med i framtiden.

De konstnärliga verksamheterna – opera, balett – samt vårt fokus på barn- och ungdomsverksamheten, har visat en stark profilering vilket gör att regeringens riktlinjer: spets, bredd och tillgänglighet, uppfyllts. Läs mer om några av årets konstnärliga höjdpunkter i förvaltningsberättelsen nedan.

Nya rekryteringar har genomförts och vid höststarten kunde vi välkomna vår nye balettchef Johannes Öhman. Baletten står inför nya utmaningar där den klassiska repertoaren fortsatt ska ligga som bas, men där även den moderna dansen ska få sin självklara plats. Detta har inneburit en del förändringar i kompaniet. Operan har under en period av åtta år inte haft någon musikchef, vilket är ganska ovanligt på internationella scener. Vi är därför mycket nöjda med den rekrytering som gjorts under året i form av ett femårigt avtal med Lawrence Renes som chefsdirigent. Utöver sitt arbete med Operan fortsätter Renes att arbeta med de främsta internationella orkestrarna och operahusen.

Det uppdrag vi har fått av regeringen att utreda Nationalscenens uppdrag och samtidigt titta på nya samverkansmöjligheter har hittills, förutom en rapport, lett till ett möte med samtliga institutioner som varit involverade i utredningen och där vi formulerat ett dokument med olika önskemål om samverkan. Ett forum har bildats som årligen möts för att ta fram konkreta projekt, alltifrån gemensamma beställningsverk till gemensamma upphandlingar och flera projekt har redan startat.

Arbetet med att utveckla strukturen på vår organisation har fortsatt och en ny organisationsstruktur ska beslutas under 2012. En viktig del av arbetet har varit att analysera dagens struktur och därmed få en tydlig bild av vad som idag fungerar väl, likväl var problemen finns. Syftet är att utveckla produktiviteten och samtidigt sänka kostnader för framtiden.

Renoveringen av teatermaskineriet har tagit ny fart och i samarbete med Statens fastighetsverk (SFV) har projektering och upphandlingar påbörjats. Renoveringen ska framförallt säkra arbetsmiljön och utesluter därmed inte frågan om ett nytt operahus i framtiden.

Fler premiärer, fram för allt på operasidan, har krävt att organisationen har använt sina resurser optimalt. Jag vill därför tacka alla mina fantastiska medarbetare som med stor kunskap, erfarenhet, entusiasm och god samarbetsförmåga sett till att Operan tagit ett stort kliv framåt i sin utveckling. Operan är beroende av allas lojalitet och av den lust varje individ besitter. Att som medarbetare vara med och skapa något

nytt, något som ger besökaren känslan av att ha fått uppleva något unikt, är kärnan i Operans framtida arbete och utveckling.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Allmänt om verksamheten

Verksamheten har sedan 2008 präglats av stadigt stigande besökssiffror. Under 2011 besökte mer än 260 000 personer Operans föreställningar och aktiviteter, vilket ligger helt i linje med ambitionen om hög konstnärlig kvalitet, ett ökat antal aktiviteter och en målmedveten marknadsföring för att nå ut till nya kunder. En utökad medial uppmärksamhet i både svensk och internationell press har vidare bidragit till större spridning av den konstnärliga verksamheten.

Utöver kärnverksamheten har arbetet med förberedelser för renovering av teatermaskineriet fortsatt. Upphandlingar har påbörjats, projektplaner tagits fram och planer för samverkan med SFV diskuterats. Projektet, som i huvudsak kommer att genomföras under sommaruppehållen 2013 och 2014, kräver noggrann planering, såväl ekonomiskt som verksamhetsmässigt. Renoveringen ersätter inte behovet av ett nytt operahus men tillgodoser framförallt säkerhetskraven för arbetsmiljön och en fortsatt verksamhet under kommande år.

Året har sammantaget präglats av en stark utveckling av kärnverksamheten där såväl nationella som internationella gäster påverkat processen i positiv riktning och bidragit till fler besökare.

Nyckeltal (mkr)	2011	2010	2009	2008
Antal produktioner	23	24	24	25
Antal premiärer	7	6	6	9
Beläggningsgrad stora scenen	88%	84%	83%	86%
Antalet Fst stora scenen	204	226	221	206
Antal besökare föreställningar och övriga aktiviteter	260 260	257 663	241 966	240 896
Nettoomsättning	79,4	75,2	75,9	80,5
Statliga bidrag	427,2	415,9	411,3	383,5
Egenfinansiering	16%	15%	16%	17%
Eget kapital	18,8	11,8	3,0	14,4
Soliditet	12%	10%	4%	17%
Medelantalet anställda i heltidstjänster	543	544	562	552

Föreställningsverksamheten

Året började med ett framgångsrikt gästspel i Oslos nya operahus, där operorna *Orphée* och *Così fan tutte* gavs åtta gånger för utsålda hus och fick fina recensioner. Parallellt spelades *Figaros Bröllop* på Operan och kunde därmed optimera verksamheten.

Repertoaren har bjudit på fler premiärer än föregående två år vilket också är målet för kommande år. För operaverksamheten innebar detta fem premiärer varav tre relativt okända verk: *Flickan från Västern*, *Karmelitsystrarna* och *Stiffelio*. *Carmen* och

Don Pasquale vände sig samtidigt till en ny publik. *Flickan från Västern* avslutade året och tillförde stor internationell uppmärksamhet i media.

Klassiker som *La Traviata*, *Bohème*, *Tosca*, *Werther* och *Rhenguldet* har stått för bredden i operarepertoaren och har haft höga publiksiffror. Nya rollbesättningar har öppnat upp för fler gäster och givit plats för unga sångare att såväl debutera i huset som att återkomma i flera roller.

Baletten har haft premiär på två nya verk, *Messias*, i samarbete med kören, sångsolister och Hovkapellet samt *Sync/Altro Canto*. Därutöver har baletten nått en stor publik med *Nötknapparen*, *Svansjön* och *Ringaren i Notre-Dame* samt med *Coppelia*.

Övrig verksamhet har bland annat innehållit Riksdagsgalan, Kulturfestivalen och konsert inför 9 000 åhörare på Gustav Adolfs Torg, Nationaldagskonsert i Hagaparken samt två kvällar i Vitabergsparken med både balett och opera.

Föreställningsintroduktioner, seminarier, marknadskampanjer, visningar och dagliga lunchkonserter har också ingått i verksamheten.

Under 2011 beställde Operan ett nytt koreografilibretto samt musiken till två nya balettverk.

Samarbeten och gästspel

Tillsammans med Operahögskolan, operans solister och musiker ur Hovkapellet avslutade Operans barn- och ungdomsverksamhet – Unga på Operan – sitt treåriga samarbete med Elinsborgsskolan i Tensta med barockoperan *Zémire och Azor*. Drygt femtio elever deltog i projektet som blivit uppmärksammat för sin pedagogiska och höga konstnärliga ambition. Utöver sex föreställningar gjordes en inspelning i 3D som under 2012 kommer att sändas på biografer i landet som skolvisningar.

Under våren gjorde Kungliga Baletten en månadslång Spanienturné i fem städer (start i Madrid) med 11 föreställningar av Mats Eks *Rättika* och Christian Spucks *Förlorad Tablå*.

Ett lyckosamt exempel på samverkan blev balettens gästspel med *Svansjön* på GöteborgsOperan där den lokala orkestern stod för musiken. Operan är det enda hus i Sverige som har ett klassiskt balettkompani och kan i ett samverkansprojekt fylla uppdraget att som nationalscen ge övriga landet möjlighet till föreställningar med klassisk balett.

I samarbete med Östersjöfestivalen gästade den ryska Marinskijteatern med två föreställningar, *Den ensamme vandraren* av Stjedrin och *Fallet Makropulos* av Janacek, på Operans stora scen.

Under 2011 samverkade Operan även med Malmö Opera genom att samproducera familjeoperan *Karlsson på taket* med urpremiär i Malmö i december 2011 och som

kommer att spelas på Operan under våren 2013. Hela produktionen har gjorts i samråd och parterna har delat lika på produktionskostnaderna.

Hovkapellet har med stor framgång gästspelat i Uppsala och Stockholms Konserthus med ett Wagnerprogram. Konsertverksamhet kommer även i framtiden att bli ett viktigt inslag i Hovkapellets program för konstnärlig utveckling. Konsertprogrammet kommer att spelas in på CD under kommande säsong.

Liszt 200 år, firades med en pianoafton och Jussi Björlings 100 års-jubileum med bland andra stjärntenoren Jonas Kaufmann drog fullt hus. Rikard Wolf gästspelade med sin konsert *Falling in love again* inför en fullsatt salong. Ett viktigt inslag i verksamheten som öppnar huset för en ny publik. Familjedagen, julmarknad och julkonsert blev även det ett möte med ny publik.

Birgit Nilsson Prize Award hölls under hösten på Operans stora scen och priset tilldelades dirigenten Riccardo Muti under en grandios kväll där bland annat Hovkapellet och kören medverkade.

Operan har även samarbetat med Sveriges Television som 2011 sände operetten *Läderlappen* vilken sågs av 160 000 tittare. Det motsvarar cirka 160 fulla salonger. Vidare sände SVT Operans Jussi Björling-gala (225 000 tittare) samt prisutdelningen Birgit Nilsson Prize (145 000 tittare). Operan har även samarbetat med Sveriges Radio, vilket de senaste åren föreskrivit och resulterat i fem radioutsändningar per år – så även 2011 då Operans samtliga operapremiärer (*Don Pasquale*, *Stiffelio*, *Carmen*, *Karmelitsystrarna* och *Flickan från Västern*) sändes i Sveriges Radio P2.

Operan har under 2011 även inlett ett samarbete med Operahögskolan avseende ett gemensamt masterprogram för sångstudenter.

Verksamheten 2011 i siffror

Tabell 1

Plats Uppsättning Aktivitet	Kommentar	Antal föreställningar	Antal besökare	Beläggning %
Föreställningar stora scenen				
Opera				
Andrea Chénier	Repris	2	1 773	89 %
Bohème	Repris	15 ¹	13 555	92 %
Carmen	Premiär	20 ²	19 887	100 %
Cosi fan tutte	Repris	6	4 696	79 %
Don Pasquale	Premiär	13	7 528	58 %
Figaros bröllop	Repris	13	10 691	83 %
Flickan från Västern	Premiär	4	3 622	91 %
Karmelitsystrarna	Premiär	7	5 112	73 %
La Traviata	Nypremiär	6	5 883	98 %
Norma	Repris	5	4 565	92 %
Orphée	Repris	4	3 243	81 %
Rhenguldet	Repris	3	2 631	88 %
Stiffelio	Premiär	12	8 534	71 %
Tosca	Repris	10	8 708	87 %
Werther	Nypremiär	6	3 814	64 %
Wozzeck	Repris	1	747	75 %
Summa opera stora scenen (2010, 2009 inom parentes)		127 (140; 136)	104 989 (111 721; 105 421)	-
Genomsnitt opera stora scenen (2010, 2009 inom parentes)		-	827 (798; 775)	83 % (80; 78)
Balett				
Coppelia	Repris	8	5 880	86 %
Messias	Premiär	9	6 668	87 %
Nötknäpparen	Repris – Barn- och ungdom	15 ³	15 466	100 %
Ringaren i Notre-Dame	Nypremiär	9	7 669	100 %
Svansjön	Repris	7	7 046	100 %
Sync/Altro Canto	Premiär	15 ⁴	8 237	64 %
Summa balett stora scenen (2010, 2009⁵ inom parentes)		63 (81; 81)	50 966 (63 625; 63 895)	-
Genomsnitt balett stora scenen (2010, 2009⁶ inom parentes)		-	809 (785; 789)	95 % (92; 92)

¹ Varav en skolföreställning

² Varav två skolföreställningar

³ Varav tre skolföreställningar

⁴ Varav en skolföreställning

⁵ Justerad siffra. Tidigare siffra innehöll inte skolföreställningar

Plats Uppsättning Aktivitet	Kommentar	Antal föreställningar	Antal besökare	Beläggning %
Övrigt stora scenen				
Operahögskolan		1	674	68 %
Kungliga Svenska Balettskolan		2	1 979	100 %
Föreställning i samband med Riksmötet		1	996	100 %
Operans önskekonsert		1	820	82 %
Jussi Björling-konsert		1	1 105	100 %
Nyårskonsert		1	1 123	100 %
Östersjöfestivalen – gästspel Marinskijteatern		2	2014	100 %
Liszt 200 år – gästspel Roland Pöntinen		1	473	47 %
Kulturnatt - festkonsert		1	1 131	100 %
Operasolisternas julkonsert		2	1 913	96 %
Spökkonsert (Familjedag)	Barn- och ungdom	1	1 131	100 %
Summa stora scenen (2010⁷, 2009⁸ inom parentes)		204 (229; 225)	169 314 (182 023; 174 938)	-
Genomsnitt stora scenen (2010, 2009 inom parentes)		-	830 (795; 778)	88 % (84; 83)
Föreställningar Rotundan				
Gossen och kärleken till tre apelsiner	Repris - Barn- och ungdom	6	729	100 %
Summa Rotundan (2010⁹, 2009¹⁰ inom parentes)		6 (45; 19)	729 (5 010; 2 138)	-
Genomsnitt Rotundan (2010¹¹, 2009¹² inom parentes)		-	121 (111; 113)	100 % (93; 97)
Föreställningar Guldfoajén				
Försommarkväll på Operan		3	232	97 %
Operahögskolan – julkonsert		1	120	100 %
Prima donnor	Barn- och ungdom	4	420	88 %
Trombonfestival	-"-	7	604	72 %
Operakul – bland hjältedåd...	-"-	3	205	57 %
En soprans liv och död	-"-	6	497	69 %
Sagosoffan	-"-	5	429	72 %
Pianokonsert	-"-	1	98	82 %
Stockholmskvartetten	-"-	2	208	87 %
Gustav III:s döttrar	-"-	1	50	42 %
Föreställningar övriga scener/lokaler i operahuset				
Barnvagnskonsert	Stora foajén	2	100	-
Jazz Evergreens	Operakaféet	2	220	-
Lunchkonserter	-"-	64	4 273	95 %

⁶ Ibid

⁷ Ibid

⁸ Ibid

⁹ Justerad siffra. Tidigare siffra innehöll inte barn- och ungdomsproduktioner

¹⁰ Ibid

¹¹ Ibid

¹² Ibid

Plats Uppsättning Aktivitet	Kommentar	Antal föreställningar	Antal besökare	Beläggning %
Turnéer och gästspel i Sverige				
Diverse arior och körstycken ur operarepertoaren), Vitabergsparken, Stockholm den 26 augusti	Opera	1	4 500	-
Nationaldagskonsert (solister och Kungliga Operans kör), Hagaparken den 6 juni	Opera	1	5 000	-
Operafyrverkeri, Stockholms kulturfestival den 20 augusti	Opera	1	5 000	-
SYNC (Kungliga Baletten), Vitabergsparken, Stockholm den 25 augusti	Balet	1	3 500	-
Svansjön (Kungliga Baletten), GöteborgOperan, Göteborg den 2-5 juni	Balet	4	5 120	100 %
Verk av Richard Strauss (Kungliga Hovkapellet), Berwaldhallen, Stockholm den 6 februari		1	905	69 %
Konsert – Wagner/Ligeti (Kungliga Hovkapellet), Uppsala Konsert och Kongress, den 30 september		1	815	
Konsert – Wagner/Ligeti (Kungliga Hovkapellet), Konserthuset i Stockholm den 1 oktober		1	963	
Zémire och Azor, Tensta Kulturhus den 27 maj-1 juni	Urpremiär - Barn- och ungdom	6	894	
En soprans liv och död, Liljeholmens gymnasium och folkhögskola, Stockholm den 29 april	Barn- och ungdom	1	130	
Operakul – bland hjältedåd och kärlekskval, Wermland Opera, Karlstad den 22-24 maj	”-	5	260	
Gossen och kärleken till tre apelsiner, Assitej, Malmö Opera	”-	4	384	
Djurens Karneval, Stockholms Kulturfestival den 19 augusti	”-	1	450	
Operakul – bland hjältedåd och kärlekskval, Järfälla den 8 okt	”-	1	100	
Summa turné och gästspel Sverige (2010¹³, 2009¹⁴ inom parentes)		29 (25; 23)	28 021 (11 408; 17 934)	-

¹³ Justerad siffra. Tidigare siffra innehöll inte barn- och ungdomsproduktioner

¹⁴ Ibid

Plats Uppsättning Aktivitet	Kommentar	Antal föreställningar	Antal besökare	Beläggning %
Turnéer och gästspel utomlands				
Orphée, Oslo Opera, Norge januari	Opera	5	6 489	95 %
Cosi fan tutte, Oslo Opera, Norge januari	Opera	5	5 678	83 %
Rättika/Förlorad tablå, Madrid, Bilbao, Gijon, Pamplona, San Sebastian, Valladolid, Spanien 29 april- 22 maj	Balett	11	8 217	-
Summa turné och gästspel utomlands (2010, 2009 inom parentes)		21 (6; 1)	20 384 (9 876; 798)	- (83; -)
Summa föreställningar och besökare (2010¹⁵, 2009¹⁶ inom parentes)		361 (420; 350)	225 904 (217 213; 198 123)	-
Övriga aktiviteter i operahuset				
Introduktioner		8	1 744	
Introduktion Nötknäpparen – för barn	Barn- och ungdom	14	1 650	
Introduktioner Zémire och Azor – för barn	”-”	1	40	
Introduktioner företagskunder		23	690	
Opera- och balettkvartar inför föreställning		178	14 641	
Samtal – frihet, jämlikhet, systerskap - Karmelitsystrarna		1	100	
Intervju med balettchefen inför kommande repertoar		1	50	
Seminarium – Jussi och mediana		1	140	
Samtal om operakritikens framtid		1	65	
Evenemang i anslutning till Stiffelio		1	175	
Vinprovningar i samband med kvällens föreställning		2	138	
Blomsterevent i samband med kvällens föreställning		1	31	
Visningar i operahuset		156	3 177	
Kulturnatt – Operquiz		1	150	
Evenemang i anslutning till jul på Kungliga Operan		4	120	
Evenemang i anslutning till Familjedag på Operan den 9 april	Barn- och ungdom	13	600	

¹⁵ Ibid

¹⁶ Ibid

Plats Uppsättning Aktivitet	Kommentar	Antal föreställningar	Antal besökare	Beläggning %
Evenemang i anslutning till Familjedag på Operan den 12 nov	-"-	12	1 134	
Dansprojekt i Guldfoajén	-"-	10	210	
Killdag i samarbete med Kungliga Svenska Balettskolan	-"-	1	120	
Seminarium – Kulturchock	-"-	1	100	
Föreläsning kring teatervetenskap i samarbete med Stockholms universitet	-"-	1	30	
Skolverksamhet, lovaktiviteter	-"-	355	9 157	
Devising Opera	-"-	4	94	
Summa övriga aktiviteter i operahuset (2010¹⁷, 2009¹⁸ inom parentes)		790 (877; 1054)	34 356 (44 705; 43 843)	-

Radio- och TV-sändningar samt sändningar i det digitala biografnätverket

Läderlappen (Opera) – 1/1	SVT	1	160 000	-
Jussi Björling-gala (Opera) – 3/9	SVT	1	225 000	-
Birgit Nilsson Prize – 15/10	SVT	1	145 000	-
Don Pasquale (Opera) – 26/3	Direktsändning i SR	1	25 000 ¹⁹	-
Stiffelio (Opera) – 21/5	SR	1	25 000 ²⁰	-
Carmen (Opera) – 24/9	Direktsändning i SR	1	20 000 ²¹	-
Karmelitsystrarna – 6/11	Direktsändning i SR	1	25 000 ²²	-
Flickan från Västern (Opera) –17/12	Direktsändning i SR	1	25 000 ²³	-

SAMMANSTÄLLNING	Antal föreställningar och aktiviteter	Varav för barn och ungdom	Antal besökare
Föreställningar och aktiviteter i operahuset	1 101 (1 260; 1 373)	469 (497; 557 ²⁴)	211 855 (232 212; 218 631)
Turnéer och gästspel	50 (34; 29)	18 (25; 19)	48 405 (21 284; 18 732)
Radio-, TV och digitala sändningar	8 (9; 8)	0 (0; -)	-

¹⁷ Ibid

¹⁸ Ibid

¹⁹ Sändes en lördagskväll. Sveriges Radio kan endast lämna genomsnittligt antal lyssnare lördagskväll mellan kl 18-21.

²⁰ Ibid

²¹ Ibid

²² Ibid

²³ Ibid

²⁴ Justerad siffra. Tidigare år angavs inte skolföreställningarna i denna post.

Tabell 2

Denna tabell visar barn- och ungdomsverksamheten här utbruten ur Tabell 1.

Plats Uppsättning Aktivitet	Kommentar	Antal föreställningar	Antal besökare	Beläggning %
Barn- och ungdomsverksamhet				
Stora Scenen				
Nötknäpparen		15 ²⁵	15 466	100 %
Sync/Altro Canto	Skolföreställning	1	404	47 %
Bohème	”-	1	665	78 %
Carmen	”-	2	1 301	70 %
Spökkonsert		1	1 131	100 %
Rotundan				
Gossen och kärleken till tre apelsiner	Barnopera	6	729	100 %
Guldfoajén				
Prima donnor		4	420	88 %
Trombonfestival		7	604	72 %
Operakul – bland hjältedåd...		3	205	57 %
En soprans liv och död		6	497	69 %
Sagosoffan		5	429	72 %
Pianokonsert		1	98	82 %
Stockholmskvartetten		2	208	87 %
Gustav III:s döttrar		1	50	42 %
Stora foajén				
Barnvagnskonsert		2	100	
Turnéer och gästspel				
En soprans liv och död, Lilje- holmens gymnasium och folk- högskola, Stockholm den 29 apr		1	130	
Operakul – bland hjältedåd och kärlekskval, Wermland Opera, Karlstad den 22-24 maj		5	260	
Zémire och Azor, Tensta Kul- turhus den 27 maj-1 juni		6	894	
Gossen och kärleken till tre apelsiner, Assitej, Malmö Opera		4	384	
Djurens Karneval, Stockholms Kulturfestival den 19 augusti		1	450	
Operakul – bland hjältedåd och kärlekskval, Järfälla den 8 okt		1	100	
Summa turnéer och gästspel i Sverige		18 (25; 19)	2 218 (2 889; 1894)	
Summa föreställningar och besökare (2010²⁶, 2009²⁷ inom parentes)		75 (99; 60)	24 525 (23 396; 24 828)	

²⁵ Varav tre skolföreställningar

²⁶ Justerad siffra. Tidigare siffra innehöll inte s.k. familjeföreställningar

²⁷ Ibid

Plats Uppsättning Aktivitet	Kommentar	Antal föreställningar	Antal besökare	Beläggning %
Övriga aktiviteter i operahuset				
Introduktion Nötknäpparen – för barn		14	1 650	
Introduktioner Zémire och Azor – för barn		1	40	
Evenemang i anslutning till Familjedag på Operan den 9 april		13	600	
Evenemang i anslutning till Familjedag på Operan den 12 december		12	1 134	
Dansprojekt i Guldföajén		10	210	
Killdag i samarbete med Kungliga Svenska Balettskolan		1	120	
Seminarium – Kulturchock		1	100	
Föreläsning kring teatervetenskap i samarbete med Stockholms universitet		1	30	
Skolverksamhet och lovaktiviteter		355	9 157	
Devising Opera		4	94	
Summa föreställningar och aktiviteter inom barn- och ungdomsverksamheten (2010²⁸, 2009²⁹ inom parentes)		487 (510; 569)	37 660 (36 704; 37 494)	-

Ekonomiskt utfall och eget kapital

Årets resultat uppgår till 7,0 mkr (8,8 mkr). Recettintäkter inklusive turnéer ökade under 2011 och uppgår till 61,2 mkr (58,1 mkr). Nettoomsättningen före bidrag uppgår till 79,4 mkr (75,2 mkr). Operan har under 2011 erhållit ett arv på 5 mkr vilket periodiserats för att användas till konstnärliga satsningar under 2012. Det egna kapitalet uppgår vid utgången av 2011 till 18,8 mkr (11,8 mkr). Under 2011 har Operan fortsatt arbetet med att sänka sina kostnader vilket resulterat i en positiv resultatutveckling. De 10 mkr som Operan erhållit i ökat anslag för att bekosta renoveringsprojekt har under 2011 börjat intäktsföras då renoveringen nu har påbörjats. Likvida medel ökade med 31,7 mkr och uppgår vid årets utgång till 106,0 mkr.

Väsentliga ekonomiska händelser under året och efter dess slut

Operans hyresavtal för operahuset med Statens Fastighetsverk (SFV) har förlängts med oförändrade villkor och oförändrad hyreskostnad t o m den 31 december 2013. Operan har ingett remissvar på betänkandet ”staten som fastighetsägare och hyresgäst” (SOU 2011:31). Enligt betänkandet blir, om utredningens utgångspunkter till-

²⁸ Justerad siffra. Tidigare siffra innehöll inte s.k. familjeföreställningar

²⁹ Ibid

lämpas, att kulturinstitutionerna får en mer förutsägbar hyreskostnad och att mindre resurser behöver läggas på hyresfrågor. Samtidigt ger det SFV möjlighet att förvalta fastigheterna långsiktigt. Operan har ställt sig positivt till utredarens förslag men har poängterat att Operan utgår ifrån att årshyran, som framöver kommer att förhandlas fram i anslutning till hyresmodellen utefter utredningens förslag, *inte* kommer att bli väsentligt högre än dagens årshyra (förutom viss indexuppräkning). Operan har inte möjlighet att belastas med en höjd årshyra under befintligt anslag.

I december 2011 tecknades ett nytt centralt kollektivavtal med Teaterförbundet (TF) för 2012 och i februari 2012 tecknades motsvarande kollektivavtal med Sveriges Yrkesmusikerförbund (SYMF).

Pensioner

Operan har tidigare pekat på de risker för verksamheten som följer av den genomförda pensionsreformen och som bl.a. innebär att dansare och sångare har rätt att arbeta fram till 67 års ålder. Då inga beslut fattats i linje med de förslag som lämnades i betänkandet "Nytt pensionssystem för den statsunderstödda scenkonsten" (SOU 2009:50) är Operan nödgade att fortsätta på egen hand. Detta kräver resurser i form av personal att driva frågan samt medel till omställningsprogram för den konstnärliga personalen. För 2011 uppgår kostnaden för omställningsprogram till 4,7 mkr.

Statens pensionsverk (SPV) har meddelat att förändringar genomförts i överföringskraven för PA03. Dessa krav gäller fr. o m. 2012-02-01 retroaktivt fr. o m. 2003-01-01. Operan bedömer att adekvata reserver gjorts i bokslutet för 2011.

Investeringar

Periodens investeringar uppgår till 9,4 mkr (8,3 mkr). Bl.a. har ny ljudmixer införskaffats och viss videoteknik installerats. Vidare har personalmatsalen renoverats.

Scenteknik och lokaler

Under 2011 har den planerade renoveringen av teatermaskineriet och annan scenteknik påbörjats, något som framförallt kommer att förbättra arbetsmiljön och möjliggöra spel av planerade föreställningar. Arbetet beräknas vara avslutat under 2014. För 2010 fick Operan en anslagshöjning med 10 mkr, vilka ska användas till ovanstående renoveringsprojekt.

Även själva operahuset har stora renoverings- och förnyelsebehov. Operan och SFV har tillsammans ansvaret för att åtgärda dessa. Operan har sedan 2005 s.k. kostnads- hyresavtal med SFV avseende operahuset, vilket innebär att Operan till fullo bär kostnaderna för det underhåll och de investeringar som är hänförliga till fastigheten och dess status som kulturminnesmärke. Dessa tenderar att bli mycket höga till följd av ett föråldrat och otidsenligt operahus. Operan har ingen möjlighet att inom dagens bidragsram finansiera dessa behov och samtidigt uppfylla regleringsbrevets krav på konstnärlig verksamhet.

Operan och SFV har tillsammans anlitat en extern specialist för att inventera eventuellt eftersatt underhåll i fastigheten. Det har framkommit att sådant finns och förhandlingar avseende hur det eftersatta underhållet ska åtgärdas pågår. Enligt beslut från regeringen skall SFV stå för kostnader som var att anse som eftersatt underhåll vid övergången till kostnadshyra. Planen är att åtgärda eftersatt underhåll under förlängda speluppehåll 2013 och 2014.

Bolagets förväntade ekonomiska utveckling och bedömda risker

Riksdagen har för år 2012 beslutat om ett driftstillskott från aktieägaren till Operan om 433,4 mkr (432,2 mkr år 2011). Operan beräknar att för helåret 2012 visa ett mindre överskott. Trots de konstnärliga framgångarna vi uppnått, finns det en stor osäkerhet inför framtiden mot bakgrund av risken att Operan inte genom ökad effektivitet och alternativ finansiering, kommer att kunna möta kostnadsökningar, med brister i kvaliteten som följd.

Vidare står Operan inför stora ekonomiska utmaningar den kommande treårsperioden. Anledningen till detta är framförallt den kommande renoveringen av teatermaskineriet med förlängda stängningsperioder, men även med anledning av ofinansierade löneökningar samt kostnader för personalens omställningsprogram. För att möta dessa ekonomiska påfrestningar har Operan de senaste åren vidtagit en rad besparingsåtgärder vilka har lett till att Operan har upparbetat en viss ekonomisk buffert inför de ovan beskrivna kommande utmaningarna. För att kunna genomföra de stora investeringar som operahuset står inför måste likvida medel tillföras.

Medarbetare

Kostnader för personal (inklusive extra personal) fördelat på sektioner, konstnärlig respektive administrativ personal för 2011 respektive 2010 specificeras i tabellerna nedan.

	Personalkostnader per Sektion (tkr) 2011						Total
	Konstnärlig personal			Administrativ personal			
	Lön inkl. arbg. avg.	Pensioner	Total	Lön inkl. arbg. avg.	Pensioner	Total	
Opera	56 234	15 550	71 784	20 290	2 016	22 307	94 090
Balet	35 467	19 280	54 747	10 412	1 081	11 493	66 241
Orkester	66 225	12 225	78 450	1 934	192	2 126	80 576
Teknik				87 371	8 421	95 793	95 793
Staber				34 583	4 191	38 774	38 774
Total	157 926	47 055	204 981	154 591	15 902	170 493	375 474

Personalkostnader per Sektion (tkr) 2010							Total
Konstnärlig personal			Administrativ personal				
Lön inkl. arb. avg.	Pensioner	Total	Lön inkl. arb. avg.	Pensioner	Total		
Opera	57 871	18 432	76 303	19 240	3 024	22 264	98 568
Balett	32 181	20 131	52 311	10 888	1 199	12 086	64 397
Orkester	66 774	13 680	80 454	1 636	213	1 849	82 303
Teknik				84 898	7 871	92 769	92 769
Staber				30 370	3 253	33 624	33 624
Total	156 826	52 243	209 069	147 032	15 560	162 592	371 661

Som framgår av tabellerna ovan har personalkostnaderna ökat något för baletten och för administrativ personal främst inom teknik och staber.

Ledning

Johannes Öhman tillträdde som balettchef den 1 juli 2011. Han kommer närmast från GöteborgsOperan där han var balettchef under perioden 2007-2011. Jenny Nyström är ny personalchef sedan den 1 januari 2012. Ingela Roos tillträder som ny marknadschef den 1 maj 2012.

Styrelse

Styrelsen har under 2011 bestått av Kristina Rennerstedt (ordförande), Katarina Bonde, Michael Christiansen, Karin Forseke, Dag Hallberg, Leif Jakobsson, Lennart Låftman och Stina Westerberg (t.o.m. 15 april 2011) samt Mira Helenius Martinsson (fr.o.m. 15 april 2011). Ordinarie arbetstagarrepresentanter var Thomas Nylander, Jan-Erik Wikström, Gunilla Markström (t o m 30/6 2011, därefter suppleant) suppleanter var Lena Nordin och Anna Norrby (suppleant t o m 30/6 2011 och därefter ordinarie).

Lönsamhetsmål, kapitalstruktur och utdelning

Operans verksamhet syftar inte till att ge ett ekonomiskt överskott. Enligt bolagsordningen medför inte aktierna rätt till utdelning. Det ankommer på bolaget att genom det egna resultatet säkerställa ett kapital som ger ekonomisk stabilitet. Någon vinstutdelning från bolaget ska därför inte ske.

Behandling av resultatet

Till årsstämmans förfogande står	
Ansamlad förlust	-3 777 650
Årets vinst	7 035 976
Summa	3 258 326

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen disponeras så att i ny räkning överförs 3 258 326 kr.

Årsstämma för verksamhetsåret 2011 kommer att hållas den 25 april 2012.

Beträffande resultat och ställningen i övrigt, per den 31 december 2011, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar, kassaflödeanalys samt tilläggsupplysningar.

RESULTATRÄKNING (tkr)

	Noter	2011	2010
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	1	79 354	75 239
Statligt bidrag		<u>427 176</u>	<u>415 907</u>
		<u>506 530</u>	<u>491 146</u>
Rörelsens kostnader			
Personalkostnader	2	-384 450	-377 013
Lokalkostnader	9	-57 147	-55 173
Övriga externa kostnader	3	-55 003	-42 132
Avskrivningar och nedskrivningar	4	<u>-4 914</u>	<u>-8 420</u>
		<u>-501 514</u>	<u>-482 738</u>
Rörelseresultat		5 016	8 408
Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter		<u>2 020</u>	<u>363</u>
Årets resultat		7 036	8 771

BALANSRÄKNING (tkr)

TILLGÅNGAR	Noter	2011-12-31	2010-12-31
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, tekniska anläggningar och inventarier	4	14 926	11 241
Pågående nyinvesteringar	5	808	0
		15 734	11 241
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Övriga fordringar		18 555	22 276
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	6	15 131	14 897
		33 686	37 173
Kassa och bank		106 039	74 341
Summa tillgångar		155 459	122 755
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	10		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital, 500 aktier à 1.000 kr		500	500
Reservfond		15 090	15 090
		15 590	15 590
Ansamlad förlust			
Balanserad förlust		-3 778	-12 549
Årets resultat		7 036	8 771
		3 258	-3 778
Summa eget kapital		18 848	11 812
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		27 338	19 223
Övriga skulder		12 943	6 231
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	7	96 330	85 489
		136 611	110 943
Summa eget kapital och skulder		155 459	122 755
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser			
Kungliga Teatern AB:s reservfond		2 346	2 346
Svensk Scenkonst		7 162	7 736
		9 508	10 082

KASSAFLÖDESANALYS (tkr)

	Noter	2011	2010
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat efter finansiella poster		7 036	8 771
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m.	8	<u>4 861</u>	<u>7 650</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapitalet		<u>11 897</u>	<u>16 421</u>
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar		3 487	-17 947
Minskning/ökning av leverantörsskulder		8 115	8 680
Minskning/ökning av övriga kortfristiga rörelseskulder		<u>17 553</u>	<u>30 886</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten		<u>41 052</u>	<u>38 040</u>
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	4, 5	-9 407	-8 325
Försäljning av inventarier	4	<u>53</u>	<u>50</u>
Kassaflöde från investeringsverksamheten		<u>-9 354</u>	<u>-8 275</u>
Årets kassaflöde		31 698	29 765
Likvida medel vid årets början		<u>74 341</u>	<u>44 576</u>
Likvida medel vid årets slut		<u>106 039</u>	<u>74 341</u>

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Om inte annat framgår är principerna oförändrade i jämförelse med föregående år.

Intäktsredovisning

Löpande bidrag från staten intäktsförs som huvudregel i takt med utbetalning. I de fall bidraget är villkorat med någon typ av prestation, sker dock intäktsredovisning först när prestationen sker. Operans anslag ökade från och med 2010 med 10 mkr per år för att finansiera renovering av teatermaskineriet. I väntan på att investeringarna påbörjas redovisas det erhållna bidraget i balansräkningen som en förutbetalad intäkt. I takt med att Operan redovisar kostnader hänförligt till investeringarna (avskrivningar, projekteringskostnader och räntekostnader) möts dessa av en motsvarande upplösning av de förutbetalda intäkterna. Under slutet av 2011 har renoveringen påbörjats och en mindre del av den förutbetalda intäkten har lösts upp för att möta redovisade projekteringskostnader. Från och med 2011-12-31 redovisas inte det erhållna bidraget brutto över resultaträkningen utan direkt som förutbetalad intäkt. Jämförelsetalen har justerats.

Övriga intäkter och kostnader i verksamheten redovisas enligt bokföringsmässiga grunder. Detta innebär att föreställningsanknutna kostnader inte aktiveras.

Materiella anläggningstillgångar

Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar görs linjärt enligt följande:

Maskiner och tekniska anläggningar	5-20 år
Inventarier	5 år

Nedskrivning av materiella anläggningstillgångar

När det finns en indikation på att tillgång minskat i värde görs en bedömning av dess redovisade värde. I de fall det redovisade värdet överstiger det beräknade återvinningsvärdet skrivs det redovisade värdet omedelbart ner till detta återvinningsvärde.

Fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Fordringar och skulder i utländsk valuta är värderade till balansdagens kurs.

Övriga tillgångar och skulder är värderade enligt lägsta värdets princip.

Skatter

Inkomstskatt redovisas enligt BFAR 2001:1.

Noter (tkr)

1 Nettoomsättning	2011	2010
Recettmedel	50 001	56 195
Turnéer	11 160	1 874
Sponsorintäkter	2 958	3 684
Övriga intäkter	15 235	12 736
Statligt investeringsbidrag	0	750
	79 354	75 239

I posten övriga intäkter ingår bl. a uthyrning av lokaler, royalty Sveriges Radio och Sveriges Television samt övriga arrangemang och tjänster.

2 Personalredovisning

Antal anställda

Antal anställda redovisas i årsverken, dvs. den tjänstgöring som en heltidsarbetande utför under ett år. Antal årsverken uppgeck för tillsvidare- och extraanställda till:

			Totalt	Totalt
	Tillsvidare *	Extra	2011	2010
Konstnärlig	218,6	52,7	271,3	276,4
Teknisk	174,2	20,7	194,9	190,1
Administrativ	63,9	12,7	76,6	77,6
	456,7	86,1	542,8	544,1
		% Kvinnor:	47	46
		% Män:	53	54

* I kategorin tillsvidareanställda redovisas även personal med förordnanden och ett- respektive flerårskontrakt.

Styrelse, VD och företagsledning

	2011		2010	
	total	varav män	total	varav män
Styrelse	11	6	11	6
VD	1	0	1	0
Ledande befattningshavare exkl. VD	2	1	2	1

Personalomsättning och sjukfrånvaro

	2011	2010
Personalomsättningen har varit	3%	4%
Sjukfrånvaron totalt har varit	3%	3%
Sjukfrånvaron har fördelat sig på följande sätt		
Kvinnor	2%	3%
Män	3%	2%
Anställda under 30 år	1%	1%
30-49 år	2%	3%
50-	4%	4%
Samt sjukfrånvaro över 60 dagar av den totala frånvaron	32%	32%

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2011	2010
Löner och ersättningar	232 619	223 966
Sociala avgifter	59 856	57 504
Pensionskostnader	63 476	67 803
Övriga personalkostnader	28 499	27 740
Summa personalkostnader	384 450	377 013

I övriga personalkostnader ingår bl. a inhyrd produktionspersonal, upphovsmannaersättningar och utbildning

Ersättningar till ledande befattningshavare

	2011		Pensionskostnader	Summa
	Lön	Övriga förmåner		
Birgitta Svendén VD, operachef	1 290	0	470	1 760
Maria Bratt vice VD, administrativ chef	905	108	264	1 277
Johannes Öhman balettchef fr.o.m. 1/7 2011	415	0	78	493
Marc Ribaud balettchef t.o.m. 30/6 2011	444	104	191	739
	2010		Pensionskostnader	Summa
	Lön	Övriga förmåner		
Birgitta Svendén VD, operachef fr.o.m. 1/2 2010	1 170		657	1 827
Birgitta Svendén operachef t.o.m. 1/2 2010	70		0	70
Anders Franzén VD t.o.m. 31/1 2010	406		22	428
Maria Bratt vice VD, administrativ chef	887	102	248	1 237
Marc Ribaud balettchef	919	170	371	1 460

Upplysning om ersättning och villkor till ledande befattningshavare

Årsstämman fastställde i april 2011 riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare.

Riktlinjerna bygger på de riktlinjer som regeringen utfärdat om anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande.

VD:s anställning är tidsbegränsad till 6 år (t.o.m. 31 mars 2016). Ett avgångsvederlag om max 18 månader kan utgå. Lönen är bestämd med hänsyn till de pensionsutbetalningar som VD med anledning av tidigare anställning i enlighet med den s.k. PISA-förordningen (SFS 2003:56) har rätt till.

För VD betalas en premie på 30 % av den fasta lönen till en tjänstepensionsförsäkring

Verkställande direktörens lön beslutas av styrelsen.

För övriga ledande befattningshavare tillämpas branschens allmänna anställningsvillkor enligt avtal mellan Teaterförbundet och Svensk Scenkonst.

Konstnärliga chefer har tidsbegränsade anställningar.

Ersättningar till styrelsen (kr)	2011	2010
Bonde Katarina	21 500 kr	13 000 kr
Christiansen Michael	24 750 kr	9 750 kr
Forseke Karin	18 250 kr	13 000 kr
Hallberg Dag	21 500 kr	13 198 kr
Helenius Martinsson, Mira	15 000 kr	0 kr
Jakobsson Leif	21 500 kr	13 000 kr
Låftman Lennart	21 500 kr	13 000 kr
Rennerstedt Kristina, ordförande	47 000 kr	34 000 kr
Westerberg Stina	0 kr	19 500 kr

Till styrelsens ordförande och ledamöterna i styrelsen utgår arvode enligt årsstämans beslut. Lennart Låftman har för kompletterande uppdrag utöver ordinarie uppdraget som styrelseledamot erhållit 35 000 kr.

Styrelseordföranden och övriga styrelseledamöter har inga avtal med Kungliga Operan AB om framtida pension och avgångsvederlag.

3 Ersättning till revisorer

	2011	2010
Revisionsuppdrag		
Deloitte AB	275	
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB	59	170
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag		
Deloitte AB	75	
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB	49	60
Skatterådgivning		
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB	22	29
Övriga tjänster		
Deloitte AB	35	
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB	60	67
SUMMA	575	326

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisning, bokföring och resultatrapportering samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Dessutom ingår övriga uppgifter som det ankommer på bolagets revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av granskningen.

4 Maskiner, tekniska anläggningar och inventarier

	2011-12-31	2010-12-31
Scenmaskineri		
Anskaffningsvärde	31 045	31 045
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	31 045	31 045
Ingående avskrivningar	-31 045	-30 269
Årets avskrivningar	0	-776
Utgående ackumulerade avskrivningar	-31 045	-31 045
Utgående planenligt restvärde	0	0

Scenmaskineriet finansierades 1989/90 genom ett räntefritt bidrag i förskott på 30 Mkr som regleras genom årliga avräkningar på förskottet med 5 % under en tjugoårsperiod fr.o.m. 1990/91 t.o.m. juni 2010. Scenmaskineriet som avskrivits under samma tidsperiod är nu fullt avskrivet.

Projektering nytt teatermaskineri	2011-12-31	2010-12-31
Ingående anskaffningsvärde	13 982	13 982
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	13 982	13 982
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-13 982	-11 186
Årets nedskrivning	0	-2 796
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-13 982	-13 982
Utgående restvärde	0	0
Tekniska anläggningar	2011-12-31	2010-12-31
Ingående anskaffningsvärde	2 999	0
Årets anskaffning	3 216	2 999
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 215	2 999
Ingående avskrivningar	-300	0
Årets avskrivningar	-622	-300
Utgående ackumulerade avskrivningar	-922	-300
Utgående planenligt restvärde	5 293	2 699
Inventarier - övriga	2011-12-31	2010-12-31
Ingående anskaffningsvärde	52 412	121 772
Årets anskaffning	5 384	5 326
Försäljningar och utrangeringar	-53	-74 686
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	57 743	52 412
Ingående avskrivningar	-43 870	-113 978
Försäljningar och utrangeringar	53	74 656
Årets avskrivningar	-4 293	-4 548
Utgående ackumulerade avskrivningar	-48 110	-43 870
Utgående planenligt restvärde	9 633	8 542
Summa inventarier	14 926	11 241
5 Pågående nyinvesteringar	2011-12-31	2010-12-31
Dokumentationsutrustning		
Ingående anskaffningsvärde	0	0
Årets anskaffning	808	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	808	0
6 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2011-12-31	2010-12-31
Hyror lokaler	12 812	12 055
Övriga poster	2 319	2 842
	15 131	14 897
7 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2011-12-31	2010-12-31
Semesterlöneskuld, komplöneskuld och retrolöner	6 118	5 678
Sociala kostnader inklusive pensioner	37 048	37 318
Abonnemang, presentkort	15 435	11 982
Bidrag för renoveringar	17 230	10 000
Upplupna kostnader	12 264	9 471
Omställningskostnader	4 713	0
Förutbetalda intäkter	3 522	11 040
	96 330	85 489

8 Kassaflödesanalysen	2011	2010
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m.		
Avskrivningar och nedskrivningar	4 914	8 420
Statligt investeringsbidrag 1990/1991	0	-750
Försäljning av anläggningstillgångar	-53	-20
	4 861	7 650

9 Hyresavtal

Operans två större hyresavtal avser operahuset vid Norrström med Statens fastighetsverk (SFV) och verkstäderna i Gäddviken med Vasakronan.

Operahuset är ett s.k. kostnadshyresavtal om ca 25,6 mkr/ år gällande t.o.m. 2013-12-31.

2010 togs ny Korsal i drift och den gamla renoverades. Tvist föreligger med SFV avseende viss begränsning i nyttjandet. Hyrestillägg för korsalarna på 5,1 mkr/år gäller t.o.m. 2024-06-30.

Hyran i Gäddviken uppgår till ca 20 mkr/år och löper till 20210630. Smärre lokalytor vidare uthyrs.

10 Eget kapital

	Aktiekapital	Reservfond	Fritt eget kapital	Summa Eget kapital
Belopp vid årets ingång	500	15 090	-3 778	11 812
Belopp vid årets utgång	500	15 090	3 258	18 848

Skatt på årets resultat	2011-12-31	2010-12-31
Akkumulerat underskottsavdrag, tkr.	3 236 359	3 244 506

En uppskjuten skattefordran hänförlig till dessa underskottsavdrag redovisas ej då det ej anses sannolikt att avdragen kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning.

Stipendiestiftelser

Kungliga Operan är förvaltare för följande stiftelser:

Stiftelsen Agda Cecilia Riltens balettfond
 Stiftelsen Bobergs - von Platens Stipendiesamfond
 Stiftelsen Göran Järvefelts Minnesfond
 Stiftelsen John Forsells m fl. samfond
 Stiftelsen Järnström - Sundbergs Operastiftelse
 Stiftelsen Kurt Bendix Fond
 Stiftelsen Björnska Fonden
 Stiftelsen Förste Hovkapellmästare Sixten Ehrlings Jubileumsfond
 Stiftelsen Studieledaren Sten Enviks Stipendiefond
 Gunilla Roempkes Dansstiftelse

BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT

Kungliga Operan AB (Operan) är ett av staten helägt aktiebolag med säte i Stockholm, Sverige.

Regeringen har bestämt att svensk kod för bolagsstyrning (Koden) skall vara en del av regeringens ramverk för ägarförvaltningen, vilket innebär att statligt ägda bolag skall tillämpa Koden. Grundprincipen är att Koden kompletterar statens ägarpolitik.

Operan har under året följt Koden med följande undantag: Bolagsstyrningsrapporten saknar uppgift om huruvida styrelseledamöterna är oberoende i förhållande till större aktieägare. Statens ägarpolitik anger att den relevanta bestämmelsen i Koden i huvudsak syftar till att skydda minoritetsaktieägare i bolag med spritt ägande. I statligt helägda bolag saknas därför skäl för att redovisa sådant oberoende. Nominering av styrelseledamöter och revisorer sker enligt de principer som beskrivs i statens ägarpolitik och dessa ersätter då Kodens regler. Någon valberedning i Kodens mening tillämpas därmed inte på nomineringsprocessen. Nomineringsprocessen drivs och koordineras istället av Enheten för statligt ägande inom Näringsdepartementet, se vidare under punkten Nomineringsprocessen.

Operans bolagsstyrning bedrivs dels utifrån externa ramverk som aktiebolagslagen (2005:551) och övrig tillämplig lagstiftning, statens ägarpolicy och övriga ägardirektiv och riktlinjer, Koden och bolagsordningen och dels utifrån interna ramverk som styrelsens arbetsordning, instruktion för verkställande direktören samt interna policys och riktlinjer.

Denna bolagsstyrningsrapport har granskats av Operans revisorer.

Bolagsstämma

Bolagsstämman är bolagets högsta beslutande organ, där aktieägarens inflytande utövas. De ärenden som ska behandlas vid stämman regleras av aktiebolagslagen. Kallelse till årsstämma skall utfärdas tidigast sex och senast fyra veckor före stämman och skickas till riksdagens centralkansli. Riksdagsledamot har rätt att, efter anmälan till styrelsen senast en vecka i förväg, närvara vid årsstämman och i anslutning till denna ställa frågor.

Operans årsstämma hölls den 15 april 2011. Vid stämman beslöts bland annat om ansvarsfrihet för bolagets styrelse och verkställande direktör för räkenskapsåret 2010 samt val av styrelseledamöter. Vid årsstämman omvaldes sju av ordinarie styrelseledamöterna. Kristina Rennerstedt omvaldes till styrelsens ordförande. Mira Helenius Martinsson valdes till ny styrelseledamot. Stina Westerberg avtackades.

Styrelsen

Enligt bolagsordningen ska styrelsen bestå av lägst fyra och högst åtta ordinarie ledamöter som utses av bolagsstämman. Dessutom har arbetstagarorganisationerna, enligt svensk lag, rätt att utse ordinarie ledamöter med suppleanter. Verkställande direktören ingår inte i styrelsen, men är tillsammans med vice VD och chefsjuristen adjungerad.

Presentation av styrelsen och dess sammansättning 2011:

Namn, mandattid, närvaro	Personlig bakgrund	Andra uppdrag 2011
Kristina Rennerstedt Ordförande sedan 2009 Närvaro vid samtliga sex möten	Född 1952, jur.kand. Generaldirektör för Statens Kulturråd 2001-2007 Statssekreterare justitiedepartementet 1994-2001	Styrelseordförande: Stiftelsen Bokbranschens Understöds- och Utbildningsfond Styrelseledamot, Stim, Svenska tonsättares internationella musikbyrå Styrelseledamot, Sundbybergs Stadsnäringsbolag AB Styrelseledamot, Sundbybergs Bredband AB Ordförande, Stiftelsen Getfotsfondens Grafikstipendium Ordförande, Stiftelsen Anna-Lisa Thomson till Minne Avdelningsordförande, Allmänna Reklamationsnämnden
Katarina Bonde Ledamot sedan 2005 Närvaro vid fem möten	Född 1958, civ.ing. VD Kubi LLC och West Wines 2005- VD Unisite Software Inc 2000-2004, VD Captura International 1997-2000, VP Sales and Marketing Timeline Software Inc. 1993-96 VD Programator Industri AB 1989-1992	Styrelseordförande: DIBS Payment Services Propellerhead Software Styrelseledamot: Sjätte AP-fonden Micronic Mydata AB Microsystemation AB Aptilo Networks AB eBuilder AB Sverige Amerika Stiftelsen
Michael Christiansen Ledamot sedan 2009 Närvaro vid fyra möten	Född 1945, cand.jur. Direktör för Det Konglige Teater, Köpenhamn 1992-2008 Departementschef i det danska regeringskansliet 1988-1992	Styrelseordförande: DR- Danmarks Radio Århus Universitet Dansk Retursystem A/S SHL Architects I/S Lead Agency A/S Kraft og Partnere A/S Tencate Denmark A/S Naturhistorisk Museum Naturama Jazzhouse Montmartre Styrelseledamot: Den Norske Opera og Balett KMD A/S C. E. Jensen A/S Teatrene i Holstebro Herregården Nørre Vosborz

<p>Karin Forseke Ledamot sedan 2006 Närvaro vid samtliga sex möten</p>	<p>Född 1955, studerat ekonomi Rådgivare till Kommun- och finansmarknadsminister Mats Odell Finansdepartementet 2007. VD Carnegie Investment Bank AB, (2003 - 2006) Chief Operating Officer vid London International Financial Futures Exchange, LIFFE (1993 -1998)</p>	<p>Styrelseuppdrag: Brittiska finansinspektionen (the Financial Services Authority, FSA) European Council on Foreign Relations, Wallenius Lines, Dansens Hus</p>
<p>Dag Hallberg Ledamot sedan 2007 Närvaro vid samtliga sex möten</p>	<p>Född 1942, pol.mag. VD för Göteborgs stadsteater 2003-05 Teaterchef/VD för GöteborgsOperan 1994-2002 Adm chef vid Göteborgs konserthus 1991-94</p>	<p>Styrelseordförande: Carina Aris Minnesfond Styrelseledamot: Dansmuseets Revisor i Dansens Hus</p>
<p>Mira Helenius Martinsson Ledamot sedan april 2011 Närvaro vid fyra möten</p>	<p>Född 1971, civilingenjör Danschef Norrdans och Scenkonstbolaget Dans 2007- Producent Norrdans 2006 Dansare Norrdans 1998-2006 Sekreterare för miljögruppen i Pirkanmaa Sjukhus distrikt, Finland 1997</p>	
<p>Leif Jakobsson Ledamot sedan 2008 Närvaro vid samtliga sex möten</p>	<p>Född 1953, fil.mag. Ordförande för Centralkommissionen för Konst 2010 - (Finland). Programdirektör och vice VD för Sveriges Television 2001-2006. Programdirektör vid Yleisradio - FST 1995-2001. Ordförande för Nordvisionen 2003-2006.</p>	<p>Styrelseledamot Kungliga Konsthögskolan Styrelseledamot Nationaloperan i Finland Styrelseledamot Teaterhögskolan i Finland Ordf. för referensgrupp inom Statens Kulturråd Ordförande för Nordens hus på Färöarna Medlem av Public Service-kommittén tillsatt av svenska regeringen (2011-2012)</p>
<p>Lennart Låftman Ledamot sedan 2006 Närvaro vid samtliga sex möten</p>	<p>Född 1945, civ.ek. Tidigare varit bl.a. VD för 5e AP-fonden</p>	<p>Styrelseordförande: Dala-Demokraten EOJ 1933 Intervalor Myrina Invest Vattenfalls Pensionsstiftelse Styrelseledamot: Etac FastighetsAB Adolf Fredrik Folkandvården i Stockholms län Nyréns Arkitektkontor Petrus och Augusta Hedlunds Stiftelse RFSU AB Stiftelsen Centrum för Molekylär Medicin Stiftelsen Oscar Hirschs Minne</p>

		Stockholms Läns Landstings Internbank Telge Energi Styrelsesuppleant NRP Logistics Ledamot i investeringskommittén Proventus Capital Partners
Stina Westerberg Ledamot sedan 2008 och till och med 15/4 2011. Närvaro vid två möten	Född 1962, VD Svensk Musik Swedmic AB. VD Vadstena-Akademien 2003-2009, marknads- och informationschef Datamatrix AB 2001-2003. Dessförinnan yrkesverksam som flöjtist i Sverige och internationellt (1981-2001).	Styrelseordförande i Stockholms Läns Blåarsymfoniker, Styrelseordförande i Export Music Sweden Styrelseledamot i följande styrelser: Iamic (International Association of Music Information Centers), Musik Sverige AB och Polarpriset.
Arbetsgägarrepresentanter Namn och mandattid	Anställning och fackförbund	
Thomas Nylander Arbetsgägarrepresentant Närvaro vid samtliga sex möten	Född 1965 Ljustekniker Arbetsgägarrepresentant för Teaterförbundet (TF), avd. 1	
Jan-Erik Wikström Arbetsgägarrepresentant Närvaro vid fem möten	Född 1969 Hovdansare/Premiärdansare Arbetsgägarrepresentant för TF, avd. 1	
Anna Norrby Arbetsgägarrepresentant sedan 30/6 2011 och dessförinnan suppleant Närvaro vid samtliga sex möten	Född 1964 Alt II Arbetsgägarrepresentant för Sveriges Yrkesmusikerförbund (SYMF), Kungliga Operans Kör	
Gunilla Markström Suppleant sedan 30/6 2011 och dessförinnan ordinarie Närvaro vid fyra möten	Född 1956 Violin 1 Arbetsgägarrepresentant för SYMF, Kungliga Hovkapellet	
Lena Nordin Suppleant Närvaro vid två möten	Född 1956 Hovsångerska/Solist Arbetsgägarrepresentant för TF, avd. 1	
Martin Säfström Adjungerad arbetsgägarrepresentant	Född 1965 Ljuström Adjungerad arbetsgägarrepresentant för Ledarna	

Nomineringsprocessen

För de statligt helägda bolagen tillämpas enhetliga och gemensamma principer för en strukturerad nomineringsprocess. Syftet är att säkerställa en effektiv kompetensförsörjning till bolagens styrelser. Nomineringsprocessen koordineras av Enheten för statligt ägande inom Näringsdepartementet. En arbetsgrupp analyserar kompetensbehovet utifrån styrelsens sammansättning samt bolagets verksamhet och situation. Nomineringen och tillsättningen föregås av en dialog mellan Näringsdepartementet, Kulturdepartementet och styrelseordföranden.

Styrelsens arbete

Styrelsen har ett övergripande ansvar för att verksamhetens mål och inriktning uppfylles.

Styrelsen arbetar efter en arbetsordning som fastställs årligen och som reglerar frekvens och dagordning för styrelsemöten, distribution av material till sammanträden samt ärenden att föreläggas styrelsen som information eller för beslut. Arbetsordningen inkluderar en VD-instruktion som reglerar arbetsfördelningen mellan styrelsen, styrelsens ordförande och VD samt definierar VD:s befogenheter. Arbetsordningen reglerar vidare hur styrelsearbetet fördelas mellan styrelsens ledamöter och utskott.

Styrelsen har ett utskott vars ansvar omfattar förvaltningen av till Operan anknutna stiftelser. Utskottets primära arbetsuppgifter är att sköta förvaltningen samt att göra utredningar och i övrigt ta fram underlag till eventuella styrelsebeslut. Utskottet har rätt att fatta egna beslut avseende den löpande förvaltningen av stiftelserna och fonderna. Någon beslutanderätt utöver detta delegeras inte till utskottet. Utskottet skall minst en gång per år, samt på uttrycklig begäran från en styrelseledamot, avlägga rapport till styrelsen, i vilken utskottet skall redogöra för dess arbete. Utskottet skall protokollföra sina möten och protokollen skall delges styrelsen. Utskottet består av ledamöterna Karin Forseke och Lennart Låftman samt den externe rådgivaren Magnus Matstoms. Utskottet hade under 2011 sju möten och båda ledamöterna deltog vid varje möte. Något extra arvode för styrelseledamöternas arbete i detta utskott utgår inte.

Det har inte inrättats något separat ersättnings- eller revisionsutskott utan styrelsen agerar i sin helhet som dessa utskott.

Styrelsens ordförande organiserar och leder styrelsens arbete och säkerställer en öppen och konstruktiv diskussion i styrelsen. Ordföranden tar emot synpunkter från ägaren och förmedlar dessa inom styrelsen samt håller fortlöpande kontakt med bolagets VD. Ordföranden säkerställer att styrelsen erhåller tillfredsställande information och beslutsunderlag för sitt arbete, fastställer i samråd med VD förslag till dagordning för styrelsens sammanträden och kontrollerar att styrelsens beslut verkställs effektivt.

Under verksamhetsåret 2011 hade styrelsen sex sammanträden, varav ett var förlängt med ett styrelseseminarium. Ledamöternas närvaro framgår av presentationen av styrelsen ovan.

Ordföranden ansvarar för den årliga utvärderingen av styrelsearbetet, som ligger till grund för förbättringar. I enkätform bedömer styrelseledamöterna ledningens rapportering och styrelsehandlingar, diskussioner, arbetsformer, ordförandens arbetssätt liksom VDs arbete.

Arvodering av styrelsen

Det totala arvudet till styrelsens ledamöter valda av bolagsstämman beslutades av bolagsstämman. Arbetstagarrepresentanter erhåller ej styrelsearvode. Tabell över samtliga styrelseledamöters ersättning för styrelsearbete framgår av årsredovisningens not 2.

Bolagets ledning

VD ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Inom de ramar som styrelsen har fastslagit leder VD verksamheten samt håller styrelsens ordförande kontinuerligt informerad om väsentliga affärshändelser.

Verkställande direktören ska organisera bolagets ledning så att ändamålsenlig styrning och kontroll av verksamheten uppnås. Ledningsgruppen, som utses av VD, bereder övergripande lednings-, samordnings- och policyfrågor och har 2011, förutom VD, bestått av den administrativa chefen, personalchefen, presschefen, marknadschefen, den tekniske chefen, chefsjuristen, balettchefen, chefen för barn- och ungdomsverksamheten samt orkesterchefen. De ledande befattningshavare som omfattas av Operans riktlinjer för anställningsvillkor och ersättning till ledande befattningshavare är VD, vice VD, operachef och balettchef.

Operans VD, Birgitta Svendén har ett sexårigt förordnande och tillträdde sin tjänst den 1 februari 2010. Birgitta Svendén, född 1952, har en pedagogutbildning från Kungliga Musikhögskolan och en utbildning på Operahögskolan i Stockholm på masternivå. Från 1980 till 2005 arbetade Birgitta Svendén som utövande konstnär både nationellt och internationellt. Mellan 2005 och 2009 var Birgitta Svendén rektor vid Operahögskolan i Stockholm.

Finansiell rapportering

Operan tillämpar Riktlinjer för extern ekonomisk rapportering för företag med särskilt ägande som fastställts av regeringen. Styrelsen ansvarar för att bolaget följer gällande redovisningslagstiftning, god redovisningssed och regeringens riktlinjer.

Under verksamhetsåret presenteras en årsredovisning för föregående räkenskapsår samt en delårsrapport före perioden januari-juni. Delårsrapporten granskas översiktligt av bolagets revisorer.

Den statliga ägarpolitiken anger att varje bolag ska utfärda bokslutskommuniké enligt de regler som gäller för marknadsnoterade bolag. Då bolagsordningen anger att verksamheten skall syfta till att främja musikdramatisk konst och danskonst och ej att bereda vinster och då bolaget är ett helägt statligt bolag utfärdas ingen sådan kommuniké, eftersom en sådan inte bedöms vara av allmänt intresse. Av samma anledning publiceras inte heller kvartalsrapporter på hemsidan. Operan upprättar kvartalsvisa budgetuppföljningar till styrelsen.

Revisorer

För granskning av bolagets redovisning samt styrelsens och VDs förvaltning skall Operan i enlighet med bolagsordningen ha en eller två revisorer och en eller två suppleanter. Revisorerna rapporterar resultatet av sin granskning till aktieägaren genom revisionsberättelsen som framläggs på årsstämman. Därutöver lämnar revisorerna detaljerade redogörelser till styrelsen för Operan en gång per år. I övrigt ansvarar den administrativa chefen för den löpande dialogen med bolagets revisorer.

Vid årsstämman den 15 april 2011 valdes revisionsbolaget Deloitte AB till revisor för den kommande ettårsperioden med den auktoriserade revisorn Kerstin Sundberg som huvudansvarig.

Internrevision/intern kontroll

Styrelsen har beslutat att inte införa internrevision på grund av bolagets begränsade omfattning av verksamheten. Styrelsen ansvarar enligt den svenska aktiebolagslagen och Koden för den interna kontrollen. Syftet med den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen är att säkerställa att organisationen följer de lagar och riktlinjer som gäller för bolaget.

Kontrollmiljön är grunden för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Den innefattar organisation, beslutsvägar, befogenheter och ansvar samt den kultur som styrelse och ledning förespråkar och verkar utifrån och som skapar struktur för övriga delar.

VD är ansvarig inför styrelsen att Operan genomför planer och budget så att uppställda mål uppnås. VD skall löpande informera styrelsen om resultatutvecklingen och vid större avvikelser underrätta styrelsen och lägga fram förslag till åtgärder. VD skall tillse att bolagets verksamhet fortlöpande rapporteras till styrelsen enligt gällande riktlinjer och rapportinstruktioner. Styrelsen utvärderar kontinuerligt den information som bolagsledningen lämnar och arbetar med en särskild åtgärdslista med vilken uppföljning sker av tidigare styrelsebeslut.

En tydlig ansvarsfördelning inom ekonomifunktionen finns. Redovisningsprocessen utvärderas löpande och anpassas så att den överensstämmer med tillämpliga regelverk i form av god redovisningssed, tillämpliga lagar och förordningar samt övriga krav som ställs på bolagets finansiella rapportering. Efterlevnad av policys och instruktioner som påverkar den finansiella rapporteringen granskas löpande och avvikelser rapporteras till ansvarig chef. Uppföljning och kontroll av bolagets verksamhet och ekonomiska ställning mot fastställda mål sker löpande. Inom ekonomifunktionen genomgår medarbetare kontinuerligt vidareutbildning för att upprätthålla kompetens inom sina respektive områden.

Stockholm den 23 mars
2012

Kristina Rennerstedt
Ordförande

Katarina Bonde

Michael Christiansen

Karin Forseke

Dag Hallberg

Leif Jakobsson

Lennart Låftman

Mira Helenius Martinsson

Birgitta Svendén
Verkställande direktör

Personalrepresentanter

Jan-Erik Wikström

Anna Norrby

Thomas Nylander

Vår revisionsberättelse har avgivits den 23 mars 2011

Deloitte AB

Kerstin Sundberg
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Kungliga Operan AB

Organisationsnummer 556190-3294

Rapport om årsredovisningen

Vi har reviderat årsredovisningen för Kungliga Operan AB för räkenskapsåret 2011-01-01 - 2011-12-31.

Styrelsens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av **Fel! Hitlar inte referensskälla.s** finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Förvaltningsberättelsen och bolagsstyrningsrapporten är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Övriga upplysningar

Årsredovisningen för räkenskapsåret 2010-01-01 – 2010-12-31 reviderades av en annan revisor som i sin revisionsberättelse daterad 14 mars 2011 uttalade sig enligt standardutformningen om denna årsredovisning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även reviderat förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Kungliga Operan AB för räkenskapsåret 2011-01-01 – 2011-12-31.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 23 mars 2012

Kerstin Sundberg

Auktoriserad revisor

HÅLLBARHETSREDOVISNING

Operan strävar efter att genom ett aktivt hållbarhetsarbete ta ansvar för organisationens påverkan på sin omgivning. Det arbete som bedrivs inom Operan omfattar såväl sociala, som ekonomiska och miljömässiga frågor. Operans dialog med sina intressenter har bidragit till kunskap om förväntad riktning på hållbarhetsarbetet.

Sedan 2008 har Operans hållbarhetsarbete baserats på en strategisk treårsplan med fastställda mål som organisationen strävat efter att uppnå. Under våren 2012 upprättas en ny strategisk plan som kommer att ligga till grund för Operans hållbarhetsarbete under perioden 2012-2015.

Fokus under 2011 har varit att integrera hållbarhets- och verksamhetsstrategin och att skapa utrymme för att uppnå de uppsatta hållbarhetsmålen. Dessutom har Operan upprättat interna rutiner för att på ett effektivt sätt följa upp utfallet av hållbarhetsarbetet.

Ytterst ansvarig för hållbarhetsarbetet är styrelsen och företagsledningen med vice VD som huvudansvarig. Under 2011 återupprättades den interna CSR-projektgruppen (Corporate Social Responsibility) där medarbetare från varje avdelning inom organisationen finns representerade. Syftet med projektgruppen är att driva hållbarhetsarbetet och utveckla Operans arbetsmetoder och processer relaterade till hållbarhetsfrågor. Projektledaren för gruppen har det operativa huvudansvaret för Operans hållbarhetsarbete samt är även ansvarig för Operans hållbarhetsredovisning vilken redovisas i enlighet med Global Reporting Initiative (GRI) G3. Operans tillämpningsnivå är C+. Rapporten är översiktligt granskad av Operans revisorer.

Operans hållbarhetsredovisning omfattar kalenderåret 2011 och utgör ett avsnitt i Operans tryckta årsredovisning. Hållbarhetsredovisningen publicerats årligen och den senaste publicerades i mars 2010.

Hållbarhetsarbete - konstant strävan efter förbättring

Med en omvärld i ständig förändring, med krav och förväntningar från intressenter och ägare, söker Operan möjligheter att bedriva ett hållbarhetsarbete som uppvisar både viljan till ett ökat ansvarstagande inom hållbarhetsfrågor och som når uppställda mål.

Operan gör detta utifrån övertygelsen om att ett ansvarsfullt hållbarhetsarbete tillför kärnverksamheten ytterligare värden och bidrar till att leda opera och balett in i framtiden.

Under 2012 planerar Operan att uppdatera den strategiska planen för kommande periods hållbarhetsarbete, inklusive de mål som fastställts relaterat till väsentliga hållbarhetsfrågor. Arbetet med att uppdatera den strategiska planen kommer att dels ta sin utgångspunkt i den tidigare strategiska planen och dels i en uppdaterad kartläggning av Operans intressenter vilken planeras genomföras under 2012.

Hållbarhets-/CSR-vision: Att göra svenskarna stolta över sin Opera ur ett hållbarhets-/CSR-perspektiv		
Övergripande hållbarhets-/CSR-mål: Integrera hållbarhetsarbetet/CSR i befintlig verksamhet och med befintligt verksamhetsuppdrag, övergripande verksamhetsmål och visioner		
2008 Mål Ett gemensamt dokument för årsredovisning och hållbarhets- (CSR)/GRI-rapport Syfte Medvetandegöra hållbarhetsarbete/CSR Prioriterade områden - Jämställdhet - Mångfald - CSR-utbildning - Förtydligande i barnarbetsfrågan (kommunicera internt vår dispens från Arbetsmiljöverket)	2009-2010 Mål Skapa strukturer för Operans hållbarhets- och GRI-rapportering Syfte Aktivt arbeta och uppnå konkreta resultat i de prioriterade områdena för CSR Prioriterade områden - Jämställdhet - Mångfald - CSR-utbildning - Energibesparingar/intern miljöetik - Tydligare riktlinjer, uppförandekod/etikpolicy, resor/transporter, korruption (fribiljettshantering vid beroendeställning)	2011 Mål Grundplattform för hållbarhetsarbete internt färdigställt, påbörja hållbarhetsarbete utåt Syfte Att ha "städat" internt innan vi arbetar med vår påverkan utåt Prioriterade områden - Energibesparingar/intern miljöetik - Skapa och integrera en inköspolicy - Integrering av hållbarhetsfrågor/CSR i upphandlingsförfaranden

Not tabell: Gulmarkerat avser uppfyllda mål, gråmarkerat avser kvarstående mål.

Intressenternas förväntningar

Operans fyra intressentgrupper (IG1-IG4) kartlades 2008. Under perioden 2008-2009 genomförde Operan formella intressentdialoger med flera av de intressenter som identifierats (se tabell nedan). Dessa intressentdialoger genomfördes i form av djupintervjuer och diskussionsgrupper, med syftet att skapa förståelse för vilka krav och förväntningar olika intressenter har på Operan. Dialogerna visade på ett intresse för framförallt klimatfrågor och frågor rörande företagsstyrning. Under perioden 2010-2011 har inga formella intressentdialoger genomförts.

IG1	IG2	IG3	IG4
- Ledningsgrupp/styrgrupp CSR	- Medarbetare (exkl. Danskompaniet) - Styrelsen	- Fastighetsförvaltning /fastighetshyresgäster/ restaurörer /bostadsförmedlare m.fl. - Sponsorer /officiella partners /övriga samarbetspartners - Ågaren/media - Leverantörer - Publik	- Allmänheten

Not tabell: Gulmarkerat avser genomförda intressentdialoger, gråmarkerat avser ej genomförda intressentdialoger

Inför perioden 2012-2015 kommer Operan att analysera de fyra intressentgruppernas påverkan och inflytande på verksamhetens hållbarhetsarbete samt gruppernas sammansättning. En analys av tillvägagångsättet för genomförande av de formella intressentdialogerna kommer även att göras för att uppnå bästa möjliga resultat.

Vidare har en analys genomförts avseende Operans befintliga kundgrupper (besökare) samt potentiella nya kundgrupper.

Ekonomiskt ansvar

Operan är ett statligt helägt aktiebolag. Verksamheten ska inte syfta till att ge över-skott, eller utdelning. I posten intäkter ingår bland annat ett väsentligt stöd från of-fentlig sektor, dvs. staten. För 2011 uppgick bidraget från staten till 432,2 mkr.

Skapa och levererat direkt ekonomiskt värde	2011 (mkr)	2010 (mkr)	2009 (mkr)
Direkt skapat ekonomiskt värde			
Intäkter ¹	506,5	491,2	486,5
Summa tillskapat ekonomiskt värde	506,5	491,2	486,5
Fördelat ekonomiskt värde			
Rörelsekostnader	-112,2	-97,3	-88,8
Löner och ersättningar till anställda ²	-384,5	-377,0	-392,5
Summa fördelat ekonomiskt värde	-496,7	-474,3	-481,3
Behållet ekonomiskt värde³	9,8	16,9⁴	5,2

1. Omfattar driftstillskott från staten, intäkter från sponsorer, biljettförsäljning samt diverse intäkter som uthyrning, turnéer mm.

2. Inklusivt arbetsgivaravgifter och löneskatt på pensioner.

3. Summan skall täcka investeringar som behöver göras av konstnärlig karaktär samt i fastighet och teknik

4. Siffror för 2010 har omräknats i enlighet med förändrad redovisningsprincip i enlighet med ÅR.

Bidraget från offentlig sektor är en väsentlig förutsättning för att så många som möj- ligt ska kunna besöka och ta del av Operans utbud till ett överkomligt pris.

En osubventionerad biljett till en föreställning på stora scenen skulle i genomsnitt kosta 2 438 kr vilket kan jämföras med dagens snittpris på 299 kr. Under kalenderår- ret 2011 hade Operan totalt 169 314 besökare till föreställningar på stora scenen och drygt 225 000 besökare totalt till samtliga föreställningar och aktiviteter.

Fribiljettspolicy

Med de prisreducerade biljetterna som ska tillgängliggöra Operans utbud till fler kommer också ett ansvar för hanteringen av dessa. Operan har besökare som av olika anledningar ges tillträde utan avlagd biljettavgift. För detta finns en policy som stöd- jer hanteringen av fribiljetter och som reglerar till vem och vilket antal biljetter som får delas ut. Denna policy har även upprättats med syftet att minimera risken för eventuella mutor och bestickning, vilket faller inom ramen för korruption.

Under 2011 hade Operan 169 314 besökare till föreställningarna på stora scenen, 8,55 % av dessa var fribiljettsbesökande.

Socialt ansvar

En övergripande målsättning för Operan är att vara angelägen och inkluderande för många och tillgänglig för alla. Detta gäller även barn och unga, deras anhöriga och skolan.

Barn- och ungdomsverksamheten

Barns rätt till kultur är en rättighet enligt FN:s konvention om barnets rättigheter. Kultur är en viktig förutsättning för att ett barn ska utvecklas men det är även ett viktigt verktyg för att kunna göra sin röst hörd som barn. Det är även allmänt känt att det är i unga år som våra kulturvanor sätts. Barn och unga har därför rätt att genom ökad tillgänglighet få möta opera- och balettkonsten.

Operan erbjuder olika åldersanpassade aktiviteter samt Operans ordinarie repertoar, i samarbete med Operans pedagoger, dansare, sångare och musiker. Barn och ungdomar har under 2011 besökt Operan för skolföreställningar av Operans ordinarie repertoar, guidade visningar och åldersanpassade aktiviteter som till exempel instrumentprovning, kostymprovning, balettens morgonskola, repetitioner, miniföreställningar m.m.

Opera och balett är uttrycksfulla konstformer. I syfte att öka delaktigheten och ge barn och unga möjlighet att få vara medskapande, att få ge röst och få ta fysisk plats och gestalta, erbjuder Operan även ett antal verksamheter med målsättningen att ge barn och unga möjlighet att få delta.

Alla barn och ungdomar ska känna sig välkomna på Operan och därför verkar Operan för att barn med särskilda behov och funktionsnedsättning ska kunna ta del av opera och balett på ett högkvalitativt sätt. Många särskoleklasser besöker Operan för guidande visningar med tillhörande konstnärliga aktiviteter, vilka Operan förbereder nogga. Under 2011 tog Operan emot besök från 23 särskoleklasser.

Det bör framhållas att den verksamhet som erbjuds barn och ungdomar är till ett starkt reducerat pris eller gratis. Detta anses vara en förutsättning för att tidigt öppna upp möjligheten till en upptäckt av konstarna för en ny generations opera- och balettbesökare. Under 2011 nådde barn- och ungdomsverksamheten ut till drygt 37 000 besökare, vilket är fler besökare än någonsin tidigare. Av Operans årsredovisning sid 11-12 framgår Operans barn- och ungdomsverksamhet avseende 2011. Verksamheten hade en intäkt på ca 0,2 mkr och total produktionskostnad uppgick till 4,5 mkr (exkl. gemensam overhead). Operan har av regeringen fått i uppdrag att utforma en strategi för sin barn- och ungdomsverksamhet under 2012-2014 vilken presenterades under 2011.

Tillgänglighet globalt som lokalt

Tillgängligheten till operahuset är en utmaning då huset är byggt utifrån en 1800-tals standard. Operan ser dock löpande över möjligheter för att underlätta för besökare med funktionsnedsättning och vid ombyggnation ingår som standard ställda krav för anpassningar för rörelsehindrade. Operans salong är utrustad med hörslingor, det finns hiss till alla plan samt ramp framför stora entrén.

Att globalt sprida information om och tillgång till Operans verksamhet sker på flera vis; genom närvaro och synlighet i olika sammanhang utanför operahuset t.ex. blog-

gar, facebook, nätbaserade medier och communities, radio- och TV-sändningar, turnéverksamhet och publikkampanjer.

2012 planeras digitalsändning på biografen och skolor av föreställningen Zémire och Azor för att barn och ungdomar utanför Stockholmsområdet ska få möjlighet att se föreställningen.

Medarbetare

Operans verksamhet bygger på att alla anställda gemensamt verkar för en hög kvalitativ opera och balett i enlighet med Operans mål och verksamhetsidé. Operan har en personalstrategi, vars mål är att arbeta med kreativa, skickliga, delaktiga och nöjda medarbetare, samt att ha en kompetent ledning och effektiv organisation.

Operans fasta personalstyrka består av 550 anställda inom ca 120 olika yrkeskategorier, uppdelat på konstnärlig, teknisk och administrativ personal.

Anställningsvillkor							
	Yrkeskategori	Antal	Förordnanden	Tillsvidare	Provanst	1-års	Långtidskontrakt
2011	Ledningsgrupp	9	33 %	67 %			
	Mellanchefer	15	13 %	87 %			
	Arbetsledare	20		100 %			
	Konstn pers	267		93 %	0.4%	6 %	1 %
	Teknisk pers	181		99 %	1 %		
	Adm pers	58		100 %			
	TOTALT	550					
2010	Ledningsgrupp	9	22 %	78 %			
	Mellanchefer	14	14 %	86 %			
	Arbetsledare	20		100 %			
	Konstn pers	264	0.4%	99 %	0.4%		
	Teknisk pers	176		99 %	1 %		
	Adm pers	59		98 %	2 %		
	TOTALT	542					

Verksamhetsutveckling med fokus på medarbetarna

Operans personalomsättning är låg vilket betyder att köns- och åldersstrukturen tar lång tid att förändra och måste beaktas över ett längre perspektiv. Vid nyanställning-

ar arbetar Operan utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv. Exempelvis representerar enbart dansarna 20 olika nationaliteter.

	Kategori	Antal	Man (%)	Kvinna (%)	< 30 år (%)	30-50 år (%)	> 50 år (%)
2011	Styrelse	11	55	45	0	36	64
	Ledningsgrupp	9	44	56	11	56	33
	Mellanchefer	15	53	47	0	40	60
	Arbetsledare	20	70	30	0	30	70
	Konstn pers	267	52	48	8	58	33
	Teknisk pers	181	59	41	6	40	54
	Adm pers	58	33	67	5	53	41
2010	Styrelse	11	55	45	0	27	73
	Ledningsgrupp	9	33	67	0	44	56
	Mellanchefer	14	50	50	0	43	57
	Arbetsledare	20	70	30	0	35	65
	Konstn pers	264	53	47	6	61	34
	Teknisk pers	176	64	36	5	41	55
	Adm pers	59	27	73	3	59	37
2009	Styrelse	11	55	45	0	36	64
	Ledningsgrupp	10	50	50	0	40	60
	Mellanchefer	14	57	43	0	57	43
	Arbetsledare	22	73	27	0	32	68
	Konstn pers	259	51	49	7	65	28
	Teknisk pers	171	64	36	5	43	52
	Adm pers	64	28	72	2	59	39

Medarbetarenkät och handlingsplan

Vartannat år genomför Operan medarbetarenkäter för att följa upp hur anställda uppfattar arbetsmiljön, med särskilt fokus på den psykosociala miljön. 2009 års enkät resulterade i en handlingsplan på förbättringsområden där bland annat utbildning inom verksamhetsutvecklande lönesättning, ”svåra samtal” och hantering av alkohol- och drogproblem på arbetsplatsen ingick.

Utbildningar och resultat 2011

- Verksamhetsutvecklande lönesättning – 27 personer
- Svåra samtal – 37 personer
- Alkoholpolicy och drogutbildning – 13 personer

2011 genomfördes på nytt en medarbetarenkät för att följa upp insatser inom förbättringsområden. Svarefrekvensen på enkäten var dessvärre endast 54 % i jämförelse med 2009 år på 57 %. För att säkerhetsställa att inkomna svar motsvarar ett statistiskt underlag bör man, enligt samhällsvetenskaplig forskning, uppnå en svarefrekvens på minst 67 %. Utvärdering av enkätsvaren kommer att göras under 2012.

Tabell, kartläggning av löneskillnader (jämförelse)

2011	Konstnärlig personal		Adm personal		Teknisk personal	
	Kön	K:s lön i % av M:s	Kön	K:s lön i % av M:s	Kön	K:s lön i % av M:s
INTERVALL*	M	K	M	K	M	K
Intervall 9	4	3	0	3	6	
Intervall 8	0	1	2	2	0	0
Intervall 7	21	21	5	7	4	2
Intervall 6	53	34	2	12	11	2
Intervall 5	65	75	4	3	15	19
Intervall 4			1	6	4	0
Intervall 3			2	12	35	23
Intervall 2			2	1	50	14
Intervall 1			1	1	4	14
Totalt 546 individer, 53 % män, 47 % kvinnor.						

M= Män och K= Kvinnor

*Lönekartläggningen görs utifrån BAS som är ett arbetsvärderingssystem, där flera olika parametrar fastställer vilka tjänster som är att betrakta som likvärdiga yrken. Indelningen av likvärdiga tjänster har för Operan resulterat i nio olika löneintervall. Beräkningen av kvinnors lön i förhållande till männens beräknas på medellön och görs med jämförelse med minst tre individer av vardera kön.

Medarbetarfokus 2012

I det pågående projektet Styra och Leda (SoL) arbetar Operans ledning med att ta fram en tydlig och effektiv organisation som:

- är mer transparent så att Operan och övriga intressenter kan kontrollera att resursutnyttjandet ständigt förbättras, är mer rationell för att tydliggöra beslutsfattare och beslutsvägar, ansvarsområden och förväntningar.
- ger förutsättningar för att Operan bättre ska kunna tillvarata kraften i Operans medarbetare och frigöra kreativiteten hos fler – en organisation som har bättre förutsättningar att matcha Operans vision med varje individs passion

Icke-diskriminering

Icke-diskriminering är en viktig aspekt av Operans etiska arbete och kan påverka hur organisationen upplevs av medarbetare, arbetssökande och publik.

Operan har utformat policys och riktlinjer för icke-diskriminering av anställda och strävar efter att inte få några diskriminerings- eller trakasserifall anmälda. Om detta skulle inträffa finns en handlingsplan inkluderat i policyn för att åtgärder skall kunna vidtas omedelbart.

Resultat 2011

- Under 2011 hade Operan inga anmälda diskrimineringsfall, varken från medarbetare eller publik.

Barnartister

Operans produktioner, där barn och ungdomar ingår, skulle kunna ligga i riskzonen för barnarbete. Operan söker därför dispens av Arbetsmiljöverket för varje barn, repetitions- och föreställningstillfälle. Under 2011 har Operan sökt dispens för 186

arbetande minderåriga (2010/134st, 2009/163st). Liksom under föregående år har antalet barn beräknats en gång per produktion, vilket innebär att samma barn kan ha räknats flera gånger.

Hälsa och säkerhet

Resultat för hälsa är ett viktigt mått vad gäller hur väl en organisation uppfyller sitt medarbetaransvar. Årliga arbetsmiljökartläggningar med kortsiktiga arbetsåtgärder utförs av utsedda arbetsmiljöansvariga inom Operan.

Sjukfrånvarotimmar i % av ordinarie arbetstimmar	2011	2010	2009
Totalt	3	3	3
Varav Kvinnor	3	3	3
Varav Män	3*	2	3
Varav anställda < 30år	1	1	2
Varav anställda 30-49 år	2	3	3
Varav anställda 50 år >	4	4	4
Över 60 dagar av den totala sjukfrånvaron	31.7 *	32.5	37.6

* Sjukskrivningar män har ökat något p.g.a. långtidsjukskrivningar. Generellt har dock sjukskrivningar minskat för samtliga grupper

Antal inrapporterade tillbud/arbetsskadeanmälningar 2011

- Tillbud – 11st (2010/20st)
- Arbetsskadeanmälan – 15st (2010/17st)

Förebyggande friskvård och säkerhet

Operan prioriterar hälsa och säkerhet högt eftersom verksamheten omfattar vissa högriskyrken som innebär tung fysisk belastning. Dessutom är scenen ett riskområde för olyckor.

Alla Operans anställda erbjuds friskvård i form av fri tillgång till träningslokaler i Operans lokaler och subventionerat årskort på extern träningsanläggning.

Operan har en egen auktoriserad företagshälsovård vilket innebär att försäkringskassan kräver förebyggande arbete. Eftersom Operan bedriver egen företagshälsovård utbetalas ett bidrag av Försäkringskassan, vilket 2011 uppgick till 188 220 kr.

Företagshälsovården består av en företagsläkare och en sköterska. Dessa är specialiserade på arbetsrelaterade skador och sjukdomar, samt rehabilitering för att sjukskrivna så snabbt som möjligt ska kunna återgå i tjänst. Operan har även en kontrakterad ortoped för baletten samt en öron- näsa- halsspecialist för sångarna. Utöver detta finns friskvårdare såsom naprapat, sjukgymnast och massör.

Medarbetare har tidigare år fått utbildning i hjärt- och lungräddning (2010/45st, 2009/25st) vilket kommer att återupptas 2012 med obligatoriska kurstillfällen. Tre defibrillatorer (hjärtstartare) köptes in under 2011 och placerades ut i operahuset.

Scenområden är som nämnt ett riskområde för olyckor. Riskanalyser och säkerhetsgenomgångar sker löpande i Operans verksamhet. Inför varje produktion görs en förberedande riskanalys, inför varje premiär av en produktion görs en säkerhetsgenomgång på scenen och inför varje föreställning sker säkerhetskontroll av såväl publika utrymmen som scenområdet. Under 2011 genomfördes även en djupgående riskanalys av Operans hydrauliska teatermaskineri, vilken utfördes av SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut. Analysen resulterade i en åtgärdsplan fram tills dess att riskerna åtgärdas genom en renovering. Berörd personal har genomgått flertalet utbildningar för att öka kunskap och medvetenhet kring riskerna. Operan kommer att utföra en renovering av teatermaskineriet under sommaruppehållen 2012, 2013 och 2014.

Operans krispolicy uppdateras kontinuerligt och finns på varje arbetsplats för att tydliggöra rutiner och ansvar vid olika typer av kriser och olyckor. Under 2011 har ingen utbildning inom krishantering genomförts men en sådan utbildning har planerats till våren 2012.

Operans säkerhetsansvarige håller löpande brandutbildningar som bl. a omfattar brandkunskap och utrymning. Mer omfattande brandutbildningar ges till barnansvariga, publikvärdar och garderobiärer.

Resultat 2011

- Riskanalys ny produktion – 3 st.
- Riskanalys teatermaskineriet
- Säkerhetskontroll – 193 st.
- Säkerhetsutbildning publikansvariga – 46 personer
- Brandutbildning – 133 personer (2010/50 personer, 2009/137 personer)

Miljöansvar

Operan eftersträvar ständig förbättring och minskad påverkan på miljön och klimatet vilket beaktas i regelbundna dialoger med fastighetsförvaltaren för operahuset, Statens Fastighetsverk (SFV). Miljö var även ett av de områden som Operans intressenter uttryckte som prioriterat område baserat på de formella intressentdialogerna genomförda 2009.

Operan strävar efter att förbättra och effektivisera rutinerna kring rapportering och uppföljning av hållbarhetsarbetet med syfte att kunna göra relevanta miljöinsatser. De områden som Operan initialt har fokuserat på är energiförbrukning, avfall och utsläpp av växthusgaser. Exempelvis består Operans fordonspark enbart av dieseldrivna fordon, varav det sista byttes ut under 2011.

Energiförbrukning

Operans energiförbrukning är betydande för organisationen. Norrström 2 (operahuset) har bland annat ett eget ställverk el. Mätning av energiförbrukning omfattar så

väl Norrström 2 (operahuset), Gäddviken (dekorverkstäder) samt Västra Trädgårdsgatan 6A (administration). El- och oljeförbrukning, fjärrvärme, fjärrkyla och fordonsbränsle till Operans åtta fordon följs upp.

ENERGIFÖRBRUKNING¹	Totalt 2011 (kWh)	Totalt 2010 (kWh)	Totalt 2009 (kWh)
Eldningsolja (icke förnybart)	384 297 ²	412 617	271 952
Fordonsbränsle (icke förnybart)	126 271 ³	147 857	163 796
El⁴			
Förnybart	3 096 060	3 034 089	3 404 794
Icke förnybart	578 739	603 806	609 041 ⁵
Fjärrvärme⁶			
Förnybart	2 863 650	3 337 870	2 229 810
Icke förnybart	505 350	498 767	333 190
Fjärrkyla⁷			
Förnybart	330 000	92 302	87 380
Icke förnybart	-	222 698	236 620
TOTALT	7 884 367	8 350 006	7 336 583

1. Fr.o.m. 2011 används måttenheten kWh för samtliga eneriförbrukningstyper. Tidigare år är omräknade för jämförbarhet.

2. Låg svavelinnehåll <0,05 % S (500 ppm)

3. Varav 96 % diesel, 4 % bensin

4. Gäddviken (vattenkraft 53,2%, kärnkraft 46,1%, fossila bränslen och torv 0,7%), Norrström 2 (vattenkraft 95 %, vindkraft 5 %), Västra Trädgårdsgatan 6A (kärnkraft 100%)

5. Västra Trädgårdsgatan 6A ingick ej i redovisad siffra

6. Norrström 2 (biobränslen 48 %, återvunnen energi från spillvärme, avloppsvatten, energiflöden 21 %, vattenkraft 16 %, fossila bränslen 15 %)

7. Norrström 2 - fr.o.m. 2011 är all fjärrkyla 100 % förnyelsebar (spillkyla 35 %, frikyla 24 %, el VP-kyla+KM-kyla från vattenvind, biobränsle 41 %).

Avfall

Idag sker endast mycket begränsad källsortering inom Operans verksamhet på grund av utrymmesproblematik, dock söker såväl Operan som SFV lösning på detta.

AVFALL ¹	Totalt 2011 (ton)	Totalt 2010 (ton)	Totalt 2009 (ton)
Farligt			
Farligt avfall deponi	10 ²	2	5
Återvinning	29 ³	42	48
Förbränning	185	292	188
Övrig deponi	8	8	9
TOTALT	232	344	250

1. Avser avfallshantering Gäddviken, Norrström 2 (inkl. kontorspapper från Västra Trädgårdsgatan 6A)

2. Siffran inkluderar 8 ton slam från oljeavskiljare (Gäddviken), vilket ej tidigare redovisats.

3. Siffran inkluderar metallskrot 5 ton (Gäddviken) vilket ej tidigare redovisat.

Klimatpåverkan

Operan strävar efter att minska sin klimatpåverkan. Det område som Operan valt att initialt följa upp sin klimatpåverkan på är utsläppmängd av växthusgaser som energiförbrukningen orsakar.

Resultat miljöansvar

Utsläpp växthusgaser, per energislag	Total 2011 (ton)	Totalt 2010 (ton)	Totalt 2009 (ton)
Eldningsolja ¹	110	118	78
El ²	21	21 ³	21 ⁴
Fjärrvärme	249	283	189 ⁵
Fjärrkyla	6	6	6 ⁶
Bensin	1	7	12 ⁷
Diesel	30	30	28 ⁷
TOTALT	417	465	334

1. Eldningsolja endast i Gäddviken (dekorverkstäder).

2. Avser elförbrukning Norrström 2 (operahuset), Gäddviken (dekorverkstäder), Västra Trädgårdsgatan 6A (personal- och ekonomiadministration, lokalen ej med i 2009 siffror)

3. Siffror justerad 2011 p.g.a. felaktig data 2010.

4-6. Nya siffror framräknade 2011 för jämförelse mellan åren

7. 2010 beräknades CO₂-utsläpp utifrån Wheel to Wheel -beräkningsfaktor. 2011 har Operan återgått till e-faktorberäkning enligt uppgift från transportstyrelsen. För jämförbarhet mellan 2009-2011, har siffror för bensin och diesel ändrats till att beräknas utifrån samma e-faktor för samtliga tre åren.

Kontaktuppgifter

Camilla Högström

camilla.hogstrom@operan.se

08-791 43 18

IT-chef med interninformationsansvar, Projektledare CSR Operan

GRI INDEX	Sida	Operans kommentarer ex. avgränsningar
PROFIL		
Strategi och analys		
1.1 VDs kommentarer, vision och strategi	s. 2-3	
Organisationsprofil		
2.1 Organisationens namn	s. 24	
2.2 De viktigaste produkterna och/eller tjänsterna	s. 3-5	
2.3 Organisationsstruktur	s. 25	
2.4 Lokalisering av organisationens huvudkontor	s. 24	
2.5 Länder som organisationen har verksamhet i	s. 24	
2.6 Ägarstruktur och företagsform	s. 24	
2.7 Marknader som organisationen är verksam på	s. 3-5	
2.8 Den redovisade organisationens storlek	s. 6-9 17-19	
2.9 Väsentliga förändringar under redovisningsperioden		CSR-projektgrupp verksam först fr.o.m. sep 2011.
2.10 Utmärkelser och priser som mottagits under redovisningsperioden		Inga utmärkelser eller priser har mottagits
Information om redovisningen		
3.1 Redovisningsperiod		1/1 2011 – 31/12 2011
3.2 Datum för publiceringen av senaste redovisningen	s. 33	
3.3 Redovisningscykel		Ettårig, kalenderår
3.4 Kontaktperson för rapporten	s. 43	
3.5 Processer för definition av innehållet i redovisningen	s. 33	
3.6 Redovisningens avgränsning		Se avgränsningar per resultatindikator nedan
3.7 Särskilda begränsningar för redovisningens omfattning och avgränsningar		Se ovan (3.6)
3.8 Princip för redovisningen av joint venture		Bedöms ej som tillämpbar på verksamheten
3.10 Förklaring till korrigeringar från tidigare rapporter		Utgår <i>Egen indikator</i> -integrering av hållbarhetsstrategi med barnstrategi för verksamheten Ny måttenhet energianvändning bedömts mer allmänbegriplig avseende energiförbrukning
3.11 Väsentliga förändringar i omfattning, avgränsning eller mätmetoder jämfört med tidigare års redovisningar		Utgår <i>Egen indikator</i> – hur Operan uppfyller FN:s konventioner avseende mänskliga rättigheter, artikel 27 och 30. Se förklaring effekt ovan (3.10). All energiförbrukning i gemensam måttenhet kWh.
3.12 Innehållsförteckning för standardupplysningar	s. 44-45	
3.13 Externt bestyrkande	s. 46	
Styrning, åtaganden & intressentrelationer		
4.1 Redogörelse för organisationens bolagsstyrning	s. 24-31	
4.2 Styrelseordförandens roll i organisationen	s. 28	
4.3 Oberoende eller icke-verkställande styrelseledamöter	s. 25	
4.4 Möjligheter för aktieägare och anställda att komma med rekommendationer eller vägledning	s. 24	
4.14 Organisationens intressenter	s. 34	
4.15 Princip för identifiering och urval av intressen-	s. 34	

ter		
RESULTATINDIKATORER		
Ekonomisk påverkan		
EC 1 Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde	s. 35	Siffror för 2010 har omräknats i enlighet med förändrad redovisningsprincip i enlighet med ÅR.
EC 4 Väsentligt finansiellt stöd från den offentliga sektorn	s. 35,36	Reducering biljettpolis och verksamhetskostnad för Unga på Operan
Miljöpåverkan		
EN 3 Direkt energianvändning, per primär energikälla	s. 42	Oljeförbrukning Gäddviken och Operans fordonsbränsleförbrukning i kWh
EN 4 Indirekt energianvändning, per primär energikälla	s. 42	Samtliga lokaler fr.o.m. 2011
EN 16 Totala och indirekta utsläpp av växthusgaser	s. 43	Koldioxidutsläpp enligt förbrukning i EN3 och EN4
EN 22 Total avfallsvikt	s. 43	Från Nya Sällskapet endast pappersavfall
Anställningsförhållande och arbetsvillkor		
LA 1 Total personalstyrka, uppdelat på anställningsform och region	s. 37	Ingen avgränsning
LA 7 Omfattningen av skador, arbetsrelaterade sjukdomar, förlorade arbetsdagar, frånvaro samt antalet arbetsrelaterade dödsolyckor per region	s. 40	Nyckeltal delvis redovisats. Vilket redovisas är sjukfrånvaro i % timmar i förhållande till totalt ordinarie arbetstid schematimmar, antal tillbud och arbetsskadeanmälningar
LA 10 Utbildning och förebyggande åtgärder gällande sjukdom och säkerhet	s. 40-41	Antal personer eller tillfällen
LA 13 Mångfald bland styrelse, ledning, anställda	s. 38	Ålder- och könstruktur, ej etnicitet
LA 14 Löneskillnad mellan män och kvinnor, per anställningskategori	s. 39	Löneskillnad i %, minst tre individer per personalkategori.
Mänskliga rättigheter		
HR 3 Personalutbildningstimmar i policys och rutiner för mänskliga rättigheter	s. 38	Indikatorn är kopplad till HR4 och LA14. Antal personer och delvis antal timmar.
HR 4 Antal fall av diskriminering, samt vidtagna åtgärder	s. 39	Ingen avgränsning
HR 6 Verksamheter där det finns risk för fall av barnarbete och åtgärder som vidtagits	s. 40	Policy för arbetande minderåriga i produktioner och antal arbetande under året.
Organisationens roll i samhället		
SO 4 Åtgärder som vidtagits på grund av korruptionsincidenter	s. 35	Policys och dess efterlevnad för att förebygga korruption inom fribiljettshanteringen

Revisors rapport över översiktlig granskning av Kungliga Operan ABs hållbarhetsredovisning

Till läsarna av Kungliga Operan ABs hållbarhetsredovisning

Inledning

Vi har fått i uppdrag av styrelsen i Kungliga Operan AB att översiktligt granska innehållet i Kungliga Operan ABs hållbarhetsredovisning för år 2011. Vår översiktliga granskning omfattar information avseende verksamhetsåret 2011. Kungliga Operan ABs hållbarhetsredovisning återfinns på sidorna 33-46 i Kungliga Operan ABs Årsredovisning och Hållbarhetsredovisning 2011. Det är styrelsen och företagsledningen som har ansvaret för det löpande arbetet inom miljö, arbetsmiljö, kvalitet, socialt ansvar och hållbar utveckling samt för att upprätta och presentera hållbarhetsredovisningen i enlighet med tillämpliga kriterier. Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår översiktliga granskning.

Den översiktliga granskningens inriktning och omfattning

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med RevR 6 *Bestyrkande av hållbarhetsredovisning* utgiven av Far. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättandet av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt IAASBs standarder för revision och kvalitetskontroll och god revisionssed i övrigt har. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

De kriterier som vår granskning baseras på är de delar av *Sustainability Reporting Guidelines G3*, utgiven av The Global Reporting Initiative (GRI), som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt de redovisnings- och beräkningsprinciper som företaget särskilt tagit fram och angivit. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen.

Vår översiktliga granskning har, utifrån en bedömning av väsentlighet och risk, bl.a. omfattat följande:

- a. uppdatering av vår kunskap och förståelse av Kungliga Operan ABs organisation och verksamhet,
- b. bedömning av kriteriernas lämplighet och tillämpning avseende intressenternas informationsbehov,
- c. bedömning av resultatet av företagets intressentdialog,

- d. intervjuer med ansvariga på Kungliga Operan i syfte att bedöma om den kvalitativa och kvantitativa informationen i hållbarhetsredovisningen är fullständig, riktig och tillräcklig,
- e. tagit del av interna och externa dokument för att bedöma om den rapporterade informationen är fullständig, riktig och tillräcklig,
- f. analytisk granskning av rapporterad information,
- g. bedömning av företagets uttalade tillämpningsnivå avseende GRI:s riktlinjer,
- h. övervägande av helhetsintrycket av hållbarhetsredovisningen, samt dess format, därvid övervägande av informationens inbördes överensstämmelse med tillämpade kriterier,
- i. avstämning av den granskade informationen mot hållbarhetsinformationen i företagets årsredovisning för 2011

Slutsats

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledningen att anse att Kungliga Operan ABs hållbarhetsredovisning 2011 inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan angivna kriterierna.

Stockholm den 23 mars 2012

Deloitte AB

Kerstin Sundberg
Auktoriserad revisor

Lennart Nordqvist
Specialistmedlem i Far